

Майн Рид

Северните момчета

Първа глава ХАРИ И ХАРОЛД

Полковник Остин, който дълго време служи в Индия, подаде оставка и се върна в Англия. Причините за това бяха няколко. Първо, в един сблъсък с индусите бе ранен и лекарите го посъветваха да напусне армията и да прекара година, година и половина в Южна Европа; второ, почина жена му, от която имаше двама синове, вече големи момчета – Хари, на шестнадесет, и Харолд, на петнадесет години, нуждаещи се от добро възпитание; и трето, полковникът трябваше лично да се яви за наследството, оставено му след смъртта на негов роднина.

В Индия момчетата не получиха никакво възпитание и макар и здрави и силни, бяха почти неграмотни и груби като своите индийски връстници, с които прекараха детството си, затова бащата се страхуваше да ги показва на по-отбрани хора. Полковникът през всичкото си време бе зает със службата и не смогваше да се занимава с децата, а жена му, необразована индийка, в този случай не можеше да замени мъжа си. Освен това живееха в район, в който нямаше нито училище, нито учители.

Като се върна в родината си, Остин с ужас забеляза, че синовете му рязко се отличават от своите европейски връстници – деца на добри семейства, – и реши веднага да се залови с тяхното образование. Но как? Синовете му отдавна бяха преминали възрастта, на която децата постъпват в първо отделение, а в по-горните класове Хари и Харолд не можеха да постъпят, защото нямаха необходимите знания. Полковникът реши да им намери учител настойник, който да ги научи на добри обноски и да повиши знанията им до ниво, позволяващо да се запишат в някое висше учебно заведение. Скоро успя да открие такъв човек и съобщи това на синовете си. Според тях обаче подобна бащина загриженост бе съвсем безполезна и те решително не я одобриха.

– Та това е просто дивотия, Хари! – възкликна Харолд, като кършеше с пръчка главичките на цветята в градината. – Какви ученици ще ставате сега?! Що за глупост е намислил нашият баща – да ни кара тепърва да слушаме школки измишльотини?! Знаем да четем и пишем – стига ни!

– Я по-добре млъкни! – отвърна Хари, мъчейки се да наведе до земята короната на една ябълка, докато се пречупи младото дръвче.

– Знаеш ли какво, Хари, да се престорим, че не можем да търпим отвратителния старик, когото баща ни наема за учител, и той сам ще избяга от нас – продължи Харолд, покачил се на плета, въобразявайки си, че учителят сигурно ще е старец.

– Браво, Джери! – избоботи Хари, който, като свърши с ябълката, сега с всички сили се опитваше да разклати и тополата, но тя хич и не искаше да знае за напразните му усилия.

В това време в дъното на пътеката се показаха полковникът и някакъв непознат човек.

Предполагаемият учител старик се оказа красив младеж на двадесет и четири години, с чудесни маниери и умно лице.

Момчетата дори не се обърнаха, когато до тях спряха баща им и непознатият. Харолд седеше на плета, като люлееше крака и ги удряше с пръчката си, а Хари с всички сили клатеше коловете на оградата, върху която бе седнал брат му. Остин ги повика, но те се направиха, че не го чуват, и продължиха „заниманията“ си.

– Вие виждате, господин Стюарт, колко са невъзпитани – каза полковникът. – Няма лесно да се разберете с тях.

– Виждам, виждам, господин полковник – отговори младият учител, – но мисля, че все някак си ще се спогодим... Добър ден, приятели! – поздрави той момчетата, като отиде при тях и вежливо сне шапка.

Палавниците приеха поздрава с мълчалив присмех. Харолд изведнъж прехвърли краката си от другата страна на плета, скочи и търти да бяга из полето, Хари моментално последва брат си. Полковникът и учителят останаха сами.

– Ето отговора на вашата вежливост! – въздъхна бащата. – Не, господин Стюарт, едва ли ще свикнете с тях. Уверихте се, че нищо не съм преувеличил, когато ви разказах колко са невъзпитани моите синове.

– Че са грубички и не познават елементарните правила на поведение в обществото, за съжаление е вярно – каза учителят. – Но от това изобщо не губя надежда да се сближа с тях и да ги направя добри хора.

– Дай Боже! – отново въздъхна полковникът.

– Лицата на момчетата – продължи Стюарт – ми харесват, доколкото успях да ги разгледам от пръв поглед. За мене това е сигнал, че синовете ви нравствено са запазени, което е най-важното. Здравето им е много добро, но те са родени и отраснали при горещ климат. Струва ми се, че сега би било добре да поживеят в някоя северна страна с хубав боров въздух. Знаете ли какво, господин полковник? Отдавна се каня да посетя Норвегия, но нямам средства. Позволете ми да отида там с вашите

синове. Те ще привикнат към суровия климат и това още повече ще укрепят здравето им. По време на, пътуването ще ги запозная с историята и с всичко необходимо за бъдещите сериозни учебни занятия. Може да успее да им вдъхна и любов към труда. Постигна ли това, по-нататък е лесно, бъдете спокоен.

– Добре, приятелю! – каза полковникът, като стисна ръка на своя събеседник. – Това съвпада с моите планове. Знаете, че трябва да прекарам година и нещо в Южна Европа. Ще ми се да отида в Средиземноморието. През това време вие поживейте със синовете ми в Норвегия, като се опитате да направите от тях каквото е възможно. Много се надявам на вас и се радвам, че приятелството ми с вашия покоен баща ще продължи и между нас... Ще ви дам необходимите средства за пътни разходи. Не жалете парите, но не позволявайте на синовете ми да ги пръскат напразно – изобщо, не ги глезете. Нека да привикнат колкото се може повече към труд и по-малко да използват услугите на хората край себе си.

– О, бъдете спокоен, господин полковник, няма да им позволя нищо излишно, но и от нищо необходимо ще ги лиша. И все пак още сега ви предупреждавам, че там може да се наложи някой път и да погладуват, да преминат през несгоди и прежеждия.

– Толкова по-добре, скъпи, толкова по-добре! Така по-бързо ще замятат и ще се калят в борбата с живота и природата. Намеренията ви са чудесни. Довечера ще поговорим по-обширно за всичко, а сега ми позволете малко да си почина, защото усещам болки от раните си.

Като се ръкува с бъдещия настойник на синовете си, полковникът се раздели с него и тръгна към къщи, а учителят замислен се заразхожда по градинските пътеки.

Вечерта Остин разговаря доста дълго със Стюарт за предстоящото пътешествие по Норвегия. След като го изпрати, нареди да повикат момчетата, които преди това никъде не можаха да открият, и им съобщиха за пътешествието. Смъмри ги за лошото им държание през деня и със заповеден тон ги посъветва да се постараят да поправят характера си. Така строго бащата никога не бе говорил със синовете си. Това им направи силно впечатление. Като се разделиха с него, започнаха да обсъждат думите му.

– Изобщо не знаех, че трябва да си сваля шапката, когато се ръкувам с някого – каза Харолд. – Не съм го направил, и туй то! Не исках!

– И излезе твърде глупаво! – подметка Хари, който понякога противоречеше на брат си.

– Но нима ти постъпи по-добре? – с насмешка го попита Харолд.

– Последвах примера ти – отговори Хари.

– Значи и ти излезе такава магаре, каквото съм аз!

Този аргумент се стори толкова убедителен на Хари, че той веднага премина към по-миролюбив тон и промени разговора.

– Какво мислиш, Харолд, за отиването ни в тази... коя беше?... А, да, в Норвегия?

– Нищо не мисля – отговори равнодушно Хари.

– А къде се намира тя?

– Дявол я знае!

– Искаш ли да отидеш там?

– Че защо не? Все пак това е много по-добре, отколкото да кисна над гръцките и латинските дивотии, с които ни заплаши татко, когато реши да ни наеме учител.

– А учителят изглежда голям добряк, нали?

– Да, но... май конте пада – само това му е лошото.

– Казва се Джон Стюарт – продължи след кратка пауза Хари. – Знаеш ли какво, Джери? Хайде да му викаме Стю. Татко каза, че е шотландец – такъв прякор много ще му отива¹... Хей, господин Стю Ха-ха-ха! Добре го измислих, нали?!

– Ха-ха-ха! – разкикоти се и брат му. – Браво, Хари! Винаги си бил майстор на прякорите. Не напразно те пердашеха за това толкова много в Индия.

– И все пак иска ми се да зная къде е тази Морве... или как беше? Норвегия май – каза Хари. – Почакай. Иде готвачът, да попитаме него.

– Хей, Робърт! – извика той на човека, който минаваше покрай тях с бяло боне на главата. – Знаеш ли къде е Норвегия?

– Нор-ве-ги-я? – изрече проточено готвачът. – Право да си кажа, не зная... Не съм чувал такава име. Трябва да е някъде около Индия. Там имената са такива чудновати.

– Около Индия ли? – повтори Харолд, клатейки глава. – Не може да бъде! Ние самите сме от там, но никога не сме чували за страна с такава име.

– Може, но признавам, не зная, господа! – засрамено промълви готвачът. – Попитайте учителя си, той трябва да знае, нали е учител – това му е работата.

И така, днес момчетата не можаха да научат къде се намира

1. Stew (стю) – свинско месо, което шотландците много обичат.

страната, в която се канеха да отидат.

На другия ден дойде учителят им. Те бяха в градинката и горещо се препираха за мястото, където трябваше да се намира Норвегия. Този въпрос толкова ги бе увлякъл, че забравиха да счупят поне един клон в градината, както правеха обикновено.

– Добър ден, мои млади приятели! – чуха изведнъж зад себе си поздрав. Бързо се обърнаха и видяха учителя да идва към тях. Този път като по команда снеха шапките си и се поклониха. Младият мъж се позасмя и се ръкува с тях.

– Къде е баща ви? – попита той.

– Трябва да е в кабинета си – отговори Харолд, като мачкаше шапката си в ръце.

– Сложете си шапките и отидете при баща си да узнаете мога ли да го видя – продължи Стюарт с леко повелителен тон.

Харолд погледна малко изненадано учителя и като прочете на лицето му потвърждение на заповедта, подчини се и тръгна.

– А вие – обърна се Стюарт със същия тон към Хари – ми покажете къщата, все още не зная добре разположението на стаите.

Хари също не без учудване погледна учителя, но тръгна. Стюарт отново се подсмихна и го последва.

След обяда Остин и учителят се заговориха. Момчетата наостриха уши.

– Значи той има двама синове? – каза полковникът. – Чух, че са поотраснали.

– На години – да – отговори Стюарт, – но по всичко друго са си истински деца.

– Какво говорите! По-големият е почти на двадесет години.

– Това нищо не значи! Има хора, които през целия си живот остават деца. Зрелостта не зависи от годините, а от степента на развитието на човека. Да вземем неговите синове: просто е неудобно да ги гледаш. С тях не може да се разговаря за нищо друго освен за побоища и най-различни глупости. Представете си, когато вчера им казах, че се каня да замина за Норвегия, по-големият не се сети дори да попита къде се намиратя. Как ви се струва?

– Ужасно! – каза полковникът, като се опита незабелязано да погледне синовете си.

Момчетата се изчервиха от срам – досетиха се, че учителят разказва именно за тях, а не за никакви познати на баща им.

– Те много се учудиха – продължи Стюарт, – котето научиха, че

Норвегия е една от най-северните държави и че град Християния² е нейната столица.

„Спомних си най-последно къде е тази проклетата Норвегия? – каза си наум Харолд. – Тя е дълга ивица земя край Северно море и под нея се намира малката Дания. Ехе-е, значи все пак съм по-учен от дангалака, за когото говори учителят!“

– Мнозина мислят, че да пътуваш по Норвегия съвсем не е интересно, но това не е истина. Там климатът е здрав, има много красиви места и най-различни животни, така че човек може с дни да ловува.

– Има ли и реки? Може ли да се лови в тях риба? – попита Харолд.

– Разбира се, че има, момчето ми – отговори Стюарт. – Даже твърде много реки и езера има.

– Чу ли?! – радостно извика Харолд, като погледна брат си.

– Помолете баща си да ви подари по една ловна пушка и по няколко въдици. Там ще ходим на лов и ще ловим риба не само за удоволствие, но и за храна. Може да попаднем в безлюдни места, където няма от кого да си купим храна, и ще трябва сами да си осигуряваме прехраната.

Братята така бяха заинтригувани от предстоящото пътешествие, че обсипаха учителя си с най-различни въпроси.

– Кога ще тръгнем? – питаха те всеки ден ту баща си, ту настойника си.

– Скоро, скоро, потърпете малко! – успокояваше ги Остин.

– Учете се сега да стреляте и изобщо да владеете огнестрелните и хладните оръжия, това ще ви е необходимо – съветваше ги Стюарт.

Момчетата с удоволствие последваха съвета, когато баща им им подари по една хубава лека пушка с всички принадлежности. Само за няколко дни се научиха добре да стрелят под ръководството на учителя и на самия полковник, който прибави към пушките по два револвера и по един ловджийски нож. Доволни от подаръците, бъдещите пътешественици по цял ден ходеха въоръжени от главата до петите. Дори когато си лягаха да спят, слагаха револверите под възглавниците си, а пушките – до главите.

Най-последно приготвленията свършиха. Хари и Харолд се сбогуваха с баща си и тръгнаха със своя настойник на път. Макар да не бяха съвсем сигурни харесват ли учителя си или не, вече усещаха, че започват силно да се привързват към него, но от едната гордост само не показваха това явно.

2. До 1921 г. Осло – столицата на Норвегия – носи името Християния. Б. пр.

Втора глава ПЪРВОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Първо отидоха в Лондон, а после – в Грейвзенд. Главната забележителност на този град бе изобилието на раци. Всеки, когото срещнеха, носеше пълна торба с раци; във всеки дюкян като че ли задължително се продаваха и раци. Отвсякъде се чуваше само: „Раци, раци!“ Струваше им се, че целият град се състои от раци, сякаш и въздухът е наситен с тях. Раци сервираха и на закуска, и на обяд, и на вечеря. Навсякъде пред очите на нашите пътници се мерзелееха само раци, затова толкова силно се зарадваха, когато най-после се качиха на кораба и „рачешкият град“ започна малко по малко да се топи в далечината.

След един ден, когато корабът беше далече от брега, момчетата се разболяха от морска болест. Мъките ги накараха да се каят, че са се решили на това пътуване, и те започнаха да гледат на Стюарт като на враг. Той обаче не обръщаше никакво внимание на техните охкания и дръзко недоволство. На третия ден се почувстваха по-добре, успокоиха се и дори помолиха за прошка настойника си, който така търпеливо понесе ругатните им по време на болестта и през всичкото време всеотдайно се грижеше за тях.

Изминаха още два дни. Братята се почувстваха напълно добре и еднообразното, безкрайно бавното според тях плаване по Северно море започна да им дотяга.

– Като че ли никога няма да стигнем! – оплакваше се Хари.

– Вярно, пълзим като костенурки – подкрепи го Харолд, – Хей, вие – обърна се той към капитана, – слушайте, не може ли да плаваме по-бързо?

Капитанът се обърна, пхна ръце в джобовете по моряшки навик, присви очи и каза с назидателна строгост:

– Аз не съм „хей, вие“! Кой ви е научил да се обръщате така към по-възрастните?

– Извинете, капитане – промърмори сконфузено момчето. – Но право да си кажа, дотегна ни вече да гледаме това море: все вода и вода...

– Дотегна ви да гледате морето! – извика морякът. – Та аз го гледам цели тридесет години и пак не мога да му се нагледам! Възможно ли е да омръзне на някого морето? Погледнете водата – тя е жива, всяка капка носи в себе си Цял един свят! Погледнете нагоре – виждали ли сте

някога всичките тези птици! Вижте как весело се носят във въздуха, а ето и отражението им във водата. Забелязахте ли как се издига ястребът-риболовец? Скоро ще се спусне като стрела и ще сграби заяпалата се рибка, непредпазливо изплувала на повърхността на морето. Да ви дотегне морето?! Знаете ли вие, млади човече, че водата е началото на всяко съществуване, че тя е дала живот на всичко живо на земята? Изучавайте природата, приятелю, започнете изучаването ѝ от водата и, повярвайте ми, никога няма да ви дотегне. Ето че идва и вашият настойник. Попитайте го, сигурен съм, че ще потвърди моите думи. Господин Стюарт, вашият възпитаник се оплаква, че плаваме много бавно. Да впрегнем ли морския змей? Как мислите? – добави капитанът с усмивка, която показваше, че вече се познава с наставника на момчетата и е посветен в тайната на тяхното пътуване.

– Наистина ли съществува такъв змей? – с любопитство попита Харолд.

– Казват, че съществува, макар лично да не съм го виждал. Но мога да ви посоча човек, който го е срещал.

– Говорите за Омсен, нали, капитане? – включи се в разговора приближил се младеж, който изглеждаше на не повече от двадесет години.

– Точно за него! Тези момчета искат да уловят с въдица морския змей. Съветвам ги да се свържат с Омсен, който вече го е виждал, и може би ще им каже как да го хванат – усмихна се капитанът.

– Та няма това е възможно! Змейт е дълъг около двеста метра! – извика младежът.

– За децата всичко е възможно, приятелю!

– Не е истина, съвсем за друго говорехме, той лъже!! – закрещя Харолд с присъщата за него грубост.

– Тоя бърбори като сврака! – подкрепи го Хари.

Капитанът мълчаливо сви рамене и се отдалечи, а Стюарт изгледа намръщено двамата братя. Те осъзнаха грубостта си и сконфузено наведоха глави.

– Оле Омсен ще ви разкаже за змея – отново проговори непознатият младеж.

Този млад човек често ще срещате в разказа ни, затова ще кажем няколко думи за него. Името му е Винсент. По националност е швед и пътува за родината си. Среден на ръст, добре сложен, Винсент бе олицетворение на сила, красота и здраве.

– Кой е този Оле Омсен? – попита Хари.

– Норвежецът, за когото ви съобщи капитанът. Пътувал е твърде много и сега служи тук като матрос.

– Говори ли английски?

– Малко. Веднага ще го доведе – каза Винсент и тръгна да дири норвежеца.

– Какъв младеж! – възхити се Стюарт.

– Същинско хлапе – възрази Хари, който не обичаше пред него да се говорят хубави неща за други момчета. – Той е малко по-голям от мене – добави с презрителна гримаса.

– Да, няма още двадесет години, но физически е много по-развит и по-възпитан от вас – отбеляза Стюарт.

– За вас всички са по-развити и по-възпитани от мене! – озъби се Хари, а само след миг наум си каза: „Нима наистина съм толкова груб и невъзпитан?“

В това време дойдоха Винсент и Омсен. Норвежецът беше висок, рус, с големи сини очи и открито лице. Изглеждаше на около четиридесет години.

– Ето го и Оле – представи Винсент матроса.

– Оле! Какво интересно име! – не се стърпя Хари.

– Цялото му име е Олаф, а Оле е съкратено – поясни Стюарт. Това име е скъпо за всеки норвежец, защото така се е наричал един от великите им крале. Някога ще ви разкажа за този крал. А сега, моля ви – обърна се той към норвежеца, – нека чуем какво знаете за морския змей, това много ни интересува.

– Веднъж бях на кораб, който обикновено пътуваше между Африка и Европа. Плавахме с пълна пара към Атлантическия океан. Не бях на вахта и лежах на палубата, пуших си лулата и бръщолевех с приятели. Изведнъж чух викове: „Морският змей! Морският змей!“ Скочих и се завтекох към борда. Там вече бяха се стълпили всички. Погледнах надолу и видях на повърхността на водата страшно чудовище с невероятна дължина. Люспите му блестяха на слънцето.

– Колко голямо беше? – попита Стюарт.

– Около двеста метра дълго, не по-малко. Имаше змийска глава, плуваше особено шумно и откъм него идваше силна миризма на мускус. Не се решихме да се приближим: струваше ни се, че само един удар на странната му опашка е достатъчен, за да хвъркне корабът ни във въздуха.

– Глупости! Това не го вярвам! – извика Хари.

– Това са просто приказки! – добави и Харолд.

– Защо говорите така за неща, които не знаете? – укори ги Стюарт. – Най-малко досега е изследвано морето, а малко ли чудеса има в него! Може би ще дойде време, когато в музея ще има и препариран морски змей, както сега има скелети на мамут и други земни чудовища, отдавна несъществуващи. Морският змей навярно е от ония животински видове, които са на изчезване.

Тези думи накараха момчетата да се замислят.

В това време настъпи пълна тишина и корабът застана неподвижно на едно място. Всички от екипажа, без да губят време, започнаха да ловят риба. Хари и Харолд се присъединиха към матросите да им помагат, а всъщност, без да искат, им пречеа и при изтеглянето на мрежата, и при улавянето на скачащите по дъното на лодката риби, и при пренасянето на улова в кораба.

Денят премина весело. Привечер повяа хладен попътен вятър и корабът поривисто се понесе напред. На разсъмване, когато мъглата се вдигна, в далечината ясно се очерта норвежкият бряг. Стюарт извика двете момчета на палубата. Корабът плаваше бързо. Очертанията на брега ставаха все по-ясни и по-ясни. Започнаха да се виждат и гористите хълмове.

– Коя е страната пред нас? – попита Хари.

– Норвегия, а ето и заливът край Християния – отговори учителят.

– Значи преминахме Северно море и плаваме по...

– Северно море остана зад нас и сега преминаваме Скагерак – продължи Стюарт.

– Скагерак – извика Харолд. – Какво смешно име! Чакайте... около този Скагерак видях на картата още едно чудновато название... какво беше то?...

– Да, припомнете си как се нарича другият проток, по който също може да се отиде в Балтийско море.

– Сега, сега, господин Стюарт, почакайте... Кар... Кит...

– Категат! – каза Хари.

– Точно така, Хари, вие по-добре знаете географията.

– А ще влезем ли в този проток? – попита Харолд.

– Не, приятелю. Категат ще остане долу, от дясната ни страна.

Разговаряйки, момчетата не забелязаха как корабът се приближи толкова до брега, че се виждаха къщите и градините на Християния.

Скоро пътниците заедно с багажа бяха натоварени на една лодка и слязоха на пристанището. Заливът беше пълен с кораби от всички краища на света: холандски, италиански, руски, американски. Носеше се

гълчава от подвиквания и говор на най-различни езици. Нашите пътешественици щяха да се объркат в гълпата, ако не бяха срещнали Винсент – познайника си от кораба.

– Сега накъде? – попита ги той.

– За нас е безразлично – отговори Стюарт. – Най-напред трябва да намерим някой хотел. Там ще оставим нещата си, ще закусим и след това ще тръгнем да разгледаме града.

– А, за това не ви трябва много време. А после?

– После искам да отидем навътре в страната. Норвегия ми е позната само по книги и разкази. Казват, че има много хубави места между Християнин и Берген.

– Вярно е. Аз също отивам в Берген. Искате ли да пътуваме заедно? Познавам тези места и мога да ви бъда полезен по пътя.

– Благодаря, много сте любезен! С удоволствие приемам предложението ви. Но с какво ще пътуваме?

– Не сте ли виждали тукашните двуколки?

– Още не.

– Вижте, ето една!

Това беше ниска, открита кола с високи стени, с един впрегнат кон. В нея седеше, по-точно беше полуизлегнат, един-единствен пасажер. Отзад имаше стъпало, на което стоеше каруцарят, и оттам, през главата на пътника, направляваше коня.

– Колко интересни двуколки – извика Харолд. – Как ще се съберем в една?

– Всеки от нас ще бъде в отделна. Те са приспособени само за един пътник – усмихна се Винсент.

– О, това е прекрасно! – извика Хари, – Джери, ще можем сами да ги караме!

– Ще видим – каза Стюарт. – А сега да отидем в хотела.

Пътьом наеха четири двуколки за следващия ден. В хотела се нараниха добре, пиха по чаша чай и тръгнаха да разглеждат града.

На другия ден още в зори пътешествениците се качиха в оригиналните екипажи и тръгнаха на път.

Харолд се заговори със своя водач, който беше негов връстник и така смешно бръщолевеше няколкото английски думи, които знаеше, че нашето момче не се стърпя и започна да му се присмива. Каруцарят се обиди, спря коня, скочи на земята и каза следните английски думи, безмилостно изкривени:

– Аз няма ще отивам... той смее на мене... Да слизай долу! – и

заплашително се приближи към своя пътник, който прималяваше от кикотене, като гледаше жестовете на норвежеца.

– Ах, ти, проклетнико ниедни! – извика най-сетне Харолд, като се увери, че кочияшът наистина не иска да кара по-нататък, и му изтърси един силен юмрук – Така ти се пада, мръсно.

– О-о! – разлюти се норвежецът, смъкна пътника от колата и започна да го удря, където свари.

Като чу виковете, Стюарт, който беше минал напред, се обърна, заповяда на кочияша си да спре колата и слезе. Когато дойде на мястото на сбиването, видя следната картина: силният норвежец бе повалил Харолд на земята, затиснал го беше с коленете си и го удряше е юмурици.

– Е, стига, стига! – извика Стюарт, като отблъсна норвежеца от своя възпитаник. – Надявам се, че се е вразумил и ще бъде по-внимателен! Това е един добър урок за него. Наистина ме е срам да те гледам, Харолд! – добави той, като му помагаше да се изправи и отърсваше праха от дрехите му.

Кочияшът добродушно се засмя, улови поводите и отиде на мястото си.

– Почакай, ще те науча аз тебе, норвежко куче! – прошепна Харолд, качвайки се в двуколката.

– Не ви съветвам да го нападате повече – каза Стюарт. – Виждате много добре, че той е по-силен от вас и следващия път може още по-лошо да си изпатите.

Не мина без приключения и Хари. Докато се разиграваше тази сцена, малко по-нататък започна друга.

Като помоли кочияша да си разменят местата, Хари улови поводите. Младата буйна шведска кобила, усетила, че поводите са в неумели ръце, ускори вървежа си. Конят на Винсент едва успяваше да я следва. Изведнъж тя с рязко извъртане на главата изтръгна поводите от ръцете на Хари, стисна със зъби юздите и се впусна с всички сили в галоп. Колата заподскача при всяка вдлъбнатина на пътя. Хари, вкопчил се с две ръце в колата, беше ни жив, ни умрял. Кочияшът понечи да улови поводите, но не успя и те се повлякоха по земята. Кобилата се отби от пътя и колата страшно заподскача. След няколко минути стъпалото, на което стоеше Хари, се изхлузи изпод краката му, той не успя да се задържи с ръце за колата и падна на земята. При падането удари главата си в нещо твърдо – камък или дърво, и изпадна в несвяст.

Трета глава НАУЧНИТЕ БЕСЕДИ

Като се свести, Хари видя, че лежи в голяма стая, от тавана на която висяха някакви трески. Чак като се вгледа внимателно, забеляза, че това не са трески, а сушена риба. Той затвори очи и се замисли какво се е случило с него. Малко по малко започна да се съвзема и си припомни всичко, само не можеше да разбере къде се намира.

„Къде съм сега? – питаше се той, като отвори очи и заоглежда стаята. – Къде ли са господин Стюарт и Харолд? Нима са ме оставили самичък?“

Той усети болки от светлината и отново затвори очи. После чу, че вратата се отвори и някой влезе. Повдигна клепачи и видя доброто лице на настойника си, наведено над него.

– Помислих си, че сте ме изоставили, господин Стюарт – каза момчето със слаб глас.

– Неоснователно сте мислили така, Хари. Как се чувствате сега?

– Вече ми няма нищо. Само главата много ме боли.

– Е, да, след такова падане. Помните ли какво се случи с вас?

– Помня. Конят повлече колата, аз изгървах поводите и се изгърсих от проклетата двуколка. А къде съм сега?

– В една рибарска колиба близо до Християния. Не успяхме да изминем много път поради произшествието с вас.

– А къде са Харолд и Винсент?

– Харолд естествено е тук, но Винсент не можеше да чака, докато оздравеете, и тръгна сам за Берген.

– Та нима толкова дълго съм боледувал?

– Вече две седмици.

– Чудно нещо! А на мене ми се струва, че това се случи вчера.

Момчето доста се умори от разговора и отпадна. Стюарт забеляза това и ласкаво му каза:

– Поспете си сега, Хари! Още сте много слаб, достатъчно говорихме.

Момчето се усмихна и затвори очи, а учителят тихичко си тръгна.

Изминаха няколко дни. Здравето на Хари бързо се поправяше. Той започна да става от леглото и да излиза на чист въздух.

Веднъж седеше с Харолд и настойника им в градината. Стюарт

увлекателно разказваше на възпитаниците си всичко, каквото знаеше за Норвегия.

– Помните ли, веднъж искахте да ни разкажете нещо и за Олаф?

– Помня, помня... Ако нямате нищо против, мога и сега да ви запозная с неговата история.

– Бъдете така добър! – казаха в един глас момчетата.

Трябва да отбележим, че по време на боледуването на Хари синовете на полковник Остин станаха много по-възпитани. Те почти престанаха да говорят на диалект, грубостта в поведението им намаля. Знанията им се обогатиха благодарение на беседите със Стюарт. Неговите разкази така им харесваха, че те бяха готови да го слушат по цели дни. Палавниците дори и не подозираха, че всичко това се равнява на училищни занимания и едва ли биха повярвали, ако някой преди това им беше казал, че щом се сдобият с наставник, всъщност веднага ще започнат да учат. Те си мислеха, че да учиш, значи да седиш над книгите и да зубриш отегчителни и неясни думи.

А Стюарт, като се запозна със степента на знанията и с характера на своите ученици, избра за начална форма на занимания с тях устните беседи. Така искаше да ги заинтересува, да ги накара да обикнат учението. Той беше твърдо убеден, че ще постигне целта си и ще застави момчетата дори да го молят да им дава книги за прочит.

Наистина за това трябваше още доста да се почака, но Стюарт видя, че началото е поставено, и искрено се радваше на положителния обрат в характера и ума на своите възпитаници.

– И така, слушайте! Олаф се е родил в 995 година на един малък остров, чието име не е известно. Майката на Олаф се добрала до острова, за да се скрие от убийците на мъжа си, които я преследвали. Още дете, Олаф бил откраднат от пирати и продаден в робство. След време попаднал в Русия. Там го видял Владимир и го взел на служба при себе си. Владимир харесвал хората с мъжествена външност, а Олаф бил силен, висок и много красив.

– А кой е тоя Владимир! – попита Харолд.

– Това е руски княз. Той, подобно на Константин Велики, приел християнството и покръстил своя народ. Но да продължа... Олаф бил езичник, скоро му дотегнало да служи при Владимир и го напуснал. След дълги скитания попаднал на остров Борнхолм и там се заселил.

– Къде се намира този остров? – прекъсна Хари разказа на учителя.

– В Балтийско море, под Швеция.

– И какво е правил там Олаф? – попита Харолд.

– Станал пират. Пиратството тогава е било много разпространено.

– Значи тогава много весело се е живеело! – възкликна Харолд.

– Силно казано – апострофира го Стюарт. – Нима можеш да живееш весело, когато всяка минута си заплашен да ти отнемат цялото имущество, свободата и дори живота? Помислете малко!

– Да... имате право, господин Стюарт – сконфузи се момчето. – Наистина не помислих за това.

– А то е главното, драги приятелю! Но да се върнем към любимеца на норвежците. Веднъж Олаф попаднал в Дъблин. Ирландия по онова време се управлявала от принцеса. Народът искал тя да се омъжи, затова в Дъблин се било стекло множество от богати и знатни рицари. Всички се събрали в двореца на принцесата, където трябвало да стане сгледата. Между тях имало и един чужденец с благородна и мъжествена външност, но в обикновено и грубо облекло. Точно той привлякъл вниманието на принцесата. Тя го попитала как се казва и кой е. Той отговорил, че го наричат Олаф и че е норвежец.

– Добре, че не се е бил наконтил, на войник това не отива – вметна Харолд.

– И принцесата била на същото мнение. Олаф веднага ѝ харесал и тя го избрала за свой съпруг. Скоро славата на Олаф достигнала до норвежкия крал Ха-кон. Той бил много лош човек и народът го наричал Ха-кон Злия. Та на Хакон не му било приятно, че негов поданик е станал също крал. Той изпратил в Ирландия свой доверен човек, който спечелил обичта на Олаф и го склонил заедно да отидат в Норвегия. Пристигнали тъкмо по времето на успешен заговор срещу злия крал. Хакон бил принуден да избяга, а Олаф, когото искал да убие, бил избран на мястото на Хакон за крал па Норвегия.

– И какъв крал излязло от него?

– Преди всичко добър военачалник. Въпреки че се покръстил, не се проникнал от духа на християнството, пречели му тогавашните груби нрави. Като се покръстил, по примера на руския княз Владимир, решил да покръсти и народа си, но пристъпил към това не както трябва. Вместо да действа кротко и смирено, както учи Евангелието, почнал да принуждава норвежците с огън и меч да приемат кръщението. Мнозина външно приели християнството, но в душите си останали езичници. Ако Олаф беше постъпил смирено и кротко, сигурно би постигнал целта си много по-скоро. Кротостта е винаги по-силна от насилието.

– Наистина е така – каза Хари. – Ако вие, господин Стюарт, бяхте започнали постоянно да ме ругаете и наказвате, аз едва ли бих ви

слушал. Може би щях да си давам вид, че ви слушам, но в душата си щях да ви проклинам така, както сега ви обичам и уважавам.

Момчето с насълзени очи подаде ръка на своя учител, който я стисна приятелски.

– Много ми хареса беседата ви за Олаф – каза Харолд. – Дали, господин Стюарт, цялата история е така интересна? Аз мислех, че като учебен предмет е твърде отегчително нещо.

– Зависи от това как я преподават. Историята може да се преподава така, че никога да не дотегне, и колкото повече я изучавате, толкова по-ще искате да знаете нови и нови неща.

Ето, в такива разговори нашите пътешественици прекараха времето си до пълното оздравяване на Хари и момчетата се проникваха от все по-голямо и по-голямо уважение към своя наставник.

Четвърта глава В ГОРАТА

Когато Хари напълно оздравя, тримата млади англичани благодариха на добрите си хазяи за гостоприемството и тръгнаха отново на път. Те вървяха пеш и искаха така да стигнат чак до самия Берген. Този начин на пътуване им се струваше особено приятен, тъй като можеха да не бързат и да минават откъдето си искат. Те често спираха в разни селца и полски къщички. Навсякъде ги приемаха добре и ги гощаваха с каквото има.

Стюарт и по пътя разказваше на своите възпитаници различни епизоди от историята, запознаваше ги с по нещо и от естествените науки и с удовлетворение забелязваше, че интересът, с който го слушат момчетата, не отслабва.

Хари и Харолд се надяваха всяка минута да срещнат вълк или някое друго животно, по което биха могли да опитат пушките си. И наистина, веднъж чуха някакъв шум. Хари бързо изтегли предпазителя и извика на брат си:

– Харолд, пригответи се, ей сега ще излязат вълци! Чуваш ли как вият?

Харолд го послуша и двамата тръгнаха с трескаво очакване срещу усилващия се шум.

Стюарт се ослуша, разбра каква е работата и с усмивка каза на своите спътници:

– Тези вълци не могат да се местят от леговищата си, да отидем ние по-скоро при тях.

Момчетата учудено погледнаха своя наставник и заинтригувани от думите му, удвоиха крачките си. Колкото по-напред отиваха, толкова шумът се чуваше по-силно и по-ясно, докато се превърна в силен екот. Развълнувани, с биещи до пръсване сърца, те се промъкнаха през високия гъст храсталак и спряха, омаяни от величествена гледка.

Грамаден водопад се спускаше от такава височина, че на доста голямо разстояние около него имаше мъгла от водни пръски. Великолепното природно явление накара и тримата да притихнат за няколко минути от възторг. Те не можеха да снемат очи от водата, която се хвърляше от шеметната височина и играеше на слънцето с всичките цветове на дъгата. Гледаха, докато очите им се измориха.

– Ах, колко е хубаво! – извика Хари, който пръв се опомни.

– Какви вълци! – пригласяше му Харолд. – Какво великолепие! Наистина, трудно е да откъсне поглед човек от такова чудо, нали, господин Стюарт?

– Да, Джери, имаш право! – отговори настойникът, като продължаваше да се любува на гледката.

Те насядаха край водопада и дълго се визираха в играта на шумната вода.

– Има ли в Норвегия още такива водопади? – попита Харолд.

– Да, много са, както обикновено във всяка планинска страна. Но този навярно е един от най-големите – отговори Стюарт.

Нашите пътници не усетиха кога се мръкна и чак тогава се за приготвиха да продължат пътя си. През деня сравнително лесно се ориентираха, макар да се отклоняваха от пътя, но сега се оказа по-трудно. Въпреки че вечерите в северните страни противоположно на южните са много по-продължителни и нощите често са твърде светли, в гората ставаше все по-тъмно и по-тъмно. Тримата, като се полутаха известно време, разбраха, че са се заблудили – никъде не се виждаше път, отвсякъде ги заобикаляше безкрайна гора.

– Като че ли се загубихме – каза най-после Стюарт.

– Колко се радвам! – извика Харолд. – Ще пренощуваме тук, хубавичко ще се насним под тези борове. А сега съм гладен и доста изморен.

– А вълците? – подсети го Хари.

– Имаме си пушки!

– Да, но да не мислиш да бдиш цяла нощ с пушката си?

– Може да се редуваме...

– Оставете този разговор – прекъсна ги Стюарт. – Срещу вълците има по-добро средство от вашите пушки.

– Какво? – в един глас попитаха момчетата.

– Огънят! Ще накладем голям огън и ще го поддържаме до сутринта. Това не е трудна работа – нощите тук са къси. Лошото е, че наистина няма какво да ядем.

– Може да сварим супа – предложи Хари. – В чантата си имам булгур, а у Харолд е бульонът.

– А съд и вода? Може ли да се свари супа без тях?

– Ах, да. Дори не помислих за това.

– А то е главното. Тогава най-добре е да направим така: Харолд ще събере тук повечко съчки, а ние с Хари ще отидем на лов.

Учителят и Хари тръгнаха, а Харолд се залови да събира дърва и

счъки. Те поне бяха в изобилие наоколо и той за кратко време събра грамаден куп. Изведнъж чу два изстрела и разбра, че брат му и Стюарт са попаднали на някакво животно. Накладе голям огън, чиито пламъци се издигнаха високо нагоре и служеше на ловците за ориентир къде се намира Харолд. Когато двамата се върнаха, огънят силно прашеше и стълб от черен дим се виеше над него. На Харолд много му хареса, че огънят ставаше все по-голям, и продължаваше да трупа още дърва и клони. Ако Стюарт не се беше върнал навреме да го спре, може би гората наоколо щеше да пламне.

– Стига, стига, Харолд! Ще направите пожар! Виджте, най-близките дървета започват да тлеят.

– Че какво от това? Нима гората принадлежи на някого?

– Това не зная. Но даже и да не е собственост на никого, защо да погубваме напразно нещо, което е създал Бог?

– Извинете, господин Стюарт! Малко се поуевлякох.

– Добре, момчето ми! Ще ви помоля друг път да обмисляте своите постъпки. А сега чуйте: Хари уби една патица. Оскубете я с него, докато аз одера кожата на това животно, което уцелих – каза учителят и пусна на земята един заек.

Когато вечерята беше готова, нашите пътешественици се нахраниха добре. Тъй като нямаха вода, изпиха по няколко глътки ракия, която се пазеше у Стюарт, и си легнаха да спят.

Нощта мина благополучно. Сутринта всички изпитваха силна жажда, но никъде наоколо нямаше вода. Бяха се отдалечили твърде много и от водопада, дори бученето му не чуаха. Мъчени от жаждата, нашите пътешественици прибраха нещата си и продължиха, като се ориентираха по слънцето. Така вървяха няколко часа и стигнаха края на гората. Слънцето силно напече, а жаждата стана просто непоносима. Изведнъж Харолд спря и весело извика:

– Виджте, виджте! Тук почвата е мека, ето и следи от някакво животно.

– Да тръгнем по тях – каза Стюарт. – Сигурно водят към вода.

Зарадвани, усилиха крачките си. Следите ставаха все по-ясни. Най-после с радост видяха пред себе си светлата лента на малко поточе.

– Ура! – извикаха двете момчета и се завтекоха към чистата като кристал вода.

Наведоха се и така жадно започнаха да пият, че Стюарт трябваше насила да ги откъсне от потока – страхуваше се да не се простудят и да се разболеят, болят.

Като се разхладиха от водата, пътниците се разположиха на брега на потока да си починат. Мястото беше прелестно и те с наслада му се любуваха, но скоро усетиха глад. Харолд пак се залови да накладе огън, а Стюарт и Хари отидоха на лов. След час се върнаха с две диви патици, които набързо бяха оскубани и опечени. За минути от тях останаха само костите. Развеселилата се компания си пийна и вода с по няколко капки вино, което се откъсна от сърцето на пестеливия Стюарт. После продължиха пътя си.

Изминаха няколко дни. Разнообразието на пътешествието се състоеше само в смяната на едно място с друго. Като стигнаха Вине, пътниците наеха кола до подножието на един фиелд³, където имаше жилища, пощенски път, станции за почивка и смяна на пътните екипажи.

Пътят от Вине беше заобиколен с красиви пейзажи, от които човек трудно откъсва поглед. Като стигнаха първата станция, оставиха колата и наеха коне за езда. Колкото по-нагоре се изкачваха, толкова въздухът ставаше по-хладен. Скоро се появи и снегът, покриващ тези места през цялата година. Вечерта стигнаха до планинска къщичка, сгушена под грамадна скала – на завет от студа и вятъра.

– Тук се живее! – възкликна Харолд, влизайки в топлата стая. – Да си призная, според мене няма на света нищо по-хубаво от пътешествията! Като порасна, ще пътувам цял живот – като Колумб и Гъливер. Може би и аз ще открия нещо като Америка или лилипутите.

– Имате много неясни представи за истината и измислиците – засмя се Стюарт.

– Какво искате да кажете?

– Това, че откриването на Америка е факт, а Гъливер с неговите лилипути – приказка.

– Интересно! А аз сериозно си мислех, че има страни, където живеят джуджета и великани – разочаровано каза момчето.

– Наистина има страни, чиито обитатели се отличават с високия си ръст, например патагонците, и обратно – ниски като лапландците, които живеят тук, в Северна Норвегия. И все пак разликата между тях не е толкова голяма, колкото е описано в приказките.

– Значи трябва още много да уча, докато започна да различавам измислицата от истината – искрено въздъхна Харолд.

– Да, и аз се радвам, че у вас се зароди желанието да учите. Стига човек да поиска, всичко ще постигне!

3. Фиелд – високо планинско плато без растителност, над снежната граница. Б. пр.

Стопанинът На къщичката, едър, с представителен вид старец, прие пътниците радостно. А те от своя страна съжаляваха, че не знаят норвежки, за да разговарят с него и семейството му. За момчетата беше интересно, че хазяите им се учудваха на много техни неща. Те като че ли никога не бяха виждали усъвършенстваните английски въдици за риба. Особено ги зарадва далекогледът на Хари, с който ясно се виждаха най-отдалечените предмети, невъзможно да се видят с просто око.

Пета глава ЦЕЗАР ПИНК

Стопанинът на къщичката отстъпи на гостите кревата си за ношуване. Те дълго се мъчиха да му обяснят, че съвсем не искат да го притесняват, но като видяха, че ще се обиди, приеха любезността му. На тяхно разположение бе предоставена и цялата предна стая, а хазияте се прибраха в задната част на жилището. Тъкмо нашите пътници бяха клекнали около огъня да сготвят супа за вечеря, и на вратата се почука. Едно от момчетата скочи да отвори. На питането му: „Кой е?“, вместо неразбираемата норвежка реч чу родния си език:

– Пътник! Отворете, моля! Много изстинах и съм страшно уморен.

Момчето отвори.

– Добър вечер! – каза, влизайки, висок човек на средна възраст, облечен в туристически костюм, с типично лице и маниери на чистокръвен янки. – А, у вас и супата вече ври. Прекрасно! Страшно съм гладен – продължи весело непознатият, свалйки от себе си раницата и наметалото, като предварително сложи пушката си в единия ъгъл.

Безцеремонността на влезлия учуди дори Стюарт, който стана и отиде при него.

– Цезар Пинк – представи се непознатият. – А вие как се казвате, благородни лордове?

Стюарт си каза името и му представи двете момчета.

– Като че ли съм знаел, че сте англичани! – ръкува се Пинк с новите си познати. – Къде ли не се навират тези любопитни синове на Албион! Това е и в мой стил. Аз съм американец и също обичам да обикалям света, В това отношение изцяло си приличаме. Да живеят двете велики нации, които говорят на един и същ език, макар да имат различни възгледи и убеждения! Но по дяволите тези възгледи!... Дайте по-добре да хапнем, докато не е извряла супата.

Новодошлият много се хареса на нашите пътешественици и те само за няколко минути така се сприятелиха с него, сякаш се познаваха от години.

Сутринта всички станаха много рано. Пръв беше американецът. След закуска се качиха на конете и водени от Цезар Пинк, познаващ щогоде тези места, се запътиха към платото. Пътят беше много лош и стръмен. Пътниците, особено Харолд, от време на време падаха в снега.

Често бяха принудени да вървят пеша, като водеха конете. След няколко часа, силно измъчени, стигнаха до една долина, където имаше колиба. Влязоха в нея да обядват.

– И това ми било път! – оплакваше се Харолд, разтривайки натъртените си колене и измръзналите ръце.

– Тук не ти е лондонският Хайд Парк, приятелче – каза американецът, преди да лапне огромно парче свинско месо. – Макар и англичани, май няма да можете да се качите горе.

– Че защо? – възрази Хари, който за разлика от брат си нито веднъж не падна в снега. – Както се изкачват другите до платото, така ще отидем и ние.

– Ха, ха, ха, петленце мое! – засмя се силно Пинк. – Така говорите, защото още не сте видели истински лошия път.

– А нима той, по който се катерихме, според вас е хубав? – ядоса се Харолд.

– Доста хубав! – отговори хладнокръвно американецът, пушейки лулата си. – Доказателство за това е, че успяхте да се изкачите до тук и ми правите удоволствието да беседвам с вас.

– Но, господин Пинк, сигурен ли сте, че по-нататък ще бъде още по-лошо? – попита Хари.

– Несравнимо по-лошо; приятелю мой! Ще трябва през цялото време да пълзим по колене, затънали до пояс в снега и с риск всеки миг да се сгромолясаме в пропастта.

– О, това е ужасно! – извика Харолд.

Американецът мълчаливо сви рамене.

– А няма ли друг път до платото? – попита Стюарт.

– Има. И аз се чудя защо не сте избрали него.

– Заблудихме се в гората и попаднахме на този път.

– Тогава трябва да се върнете в Киевен. Оттам пътят е много по-хубав. А оттук, повтарям, може да се премине само с опасност за живота.

– А вие самият защо сте избрали този път? – попита Харолд.

– Аз ли? Много просто, пиленце! Обичам опасностите и не съм дошъл тук да се разхождам по паркет.

– В такъв случай много по-добре е да послушахме съвета ви – замисли се Стюарт.

– Но защо не ни казахте всичко това по-рано? – извика Харолд.

– Защото, момчето ми, младите хора са влюбени в себе си. За да ги накараш да повярват нещо, най-добре е да ги оставиш сами да го изпитат. Затова премълчах истината.

– А вие все пак няма ли да дойдете с нас? – попита Хари, който силно обикна веселия американец.

– Не, приятелю! Предпочитам този път.

– А ако загинете?

– И таз добра! Неведнъж съм преодолявал големи трудности. А ако загина, за мене няма кой да заплаче, бъдете спокойни!

Стюарт реши да приеме съвета на американеца, затова се разделиха. Пинк потегли напред, а нашите пътници се върнаха назад към Киевен. Пътуваха почти цяла нощ. Чак на разсъмване зърнаха хижата на Киевен, построена на брега на реката и украсена с еленови рога. Стигнаха до нея страшно измъчени. Там завариха стар норвежец да си чисти ножа. Той любезно покани пътниците да влязат и те с удоволствие приеха поканата. В огнището на просторната кухня гореше силен огън. Около него седяха няколко души: един плетеше мрежа, друг майстореше ски, трети чистеше пушката си... Старецът им направи знак и те сториха място на пътниците до огъня. Скоро научиха името му – Кристиан. Общото уважение към него им подсказа, че това е стопанинът на къщата и глава на семейството. Завърза се оригинален разговор между англичани и норвежци, без да знаят дума от друг език освен родния си. Само Кристиан поназнайваше немски, а Стюарт говореше добре този език, та се запrikaзваха. Въпреки всичко беше много весело: момчетата разпитваха на английски, получаваха обяснения на норвежки, придружени с всевъзможни движения. Нашите пътници останаха целия ден в хижата. Момчетата успяха да се сприятелят с внуците на Кристиан, учеха се от тях да се пързаят със ски, спускаха се от баира с шейни, при което Харолд падна в един трап, за щастие не много дълбок. Извадиха го уплашен и само с няколко леки натъртвания.

– Колко е хубаво и весело тук! Така човек може дълго време да живее, без да му дотегне – сподели Хари, като си лягаше вечерта да спи.

– Имаш право, Хари! Никъде не съм прекарвал времето си така весело, както тук – потвърди Харолд, като мажеше синината на бедрото си, получена при падането в трапа, със специален мехлем. Даде му го грижовната жена на Кристиан.

На другия ден сутринта Стюарт и неговите възпитаници се сбогуваха с веселите си хазяи и се запътиха към платото. Един от внуците на стария норвежец, който също се казваше Кристиан, пожела да им стане водач. Англичаните с радост приеха това предложение. Качиха се на конете и бавно потеглиха. Не след дълго ги стресна гласът на Харолд:

– Вижте, вижте! Цяло стадо елени! Ей сега ще стрелям!

Той понечи да снесе пушката от рамото си, но Кристиан се доближи до него, улови ръката му и започна нещо да обяснява.

– Пусни ме, бе! – викаше момчето, като се мъчеше да освободи ръката си, за която здраво го държеше якият норвежец. – Господин Стюарт, разбирате ли какво ми дрънка тоя? Защо не ме оставя да стрелям?

– Казва, че са тяхна собственост.

– А, така трябваше да ми каже, а той ми бърбори Бог знае какво!

– Та той именно това ви казва, само че на своя език – засмя се Стюарт.

– А, да! – изчерви се момчето. – Дори не се сетих за това!

Изминаха още няколко километра. Отстрани се показва друго стадо елени, но не така смело като първото. Животните вдигнаха глави уплашено и започнаха да душат въздуха. Момчетата насочиха пушките си и се прицелиха, но този път ги възпря Стюарт:

– Почакайте, не стреляйте!

– Защо? – попита Хари. – Нима и тези елени принадлежат на някого?

– Не, те са диви. Но защо ще ги убивате?

– Просто ей така... Щом са ничия собственост, можем да убием два от тях, без да причиним вреда на някого.

– Не, Харолд – възпря го учителят. – Не мога да допусна това! Ще извършите едно напразно убийство. Какво са ви направили нещастните животни? За храна не могат да ви послужат – носим достатъчно, а да ги убиваме само за едното удоволствие е истинска подлост. Помислете си какво искате да направите.

– Имате право, мистър Стюарт – каза Хари. – Би било безразсъдно от наша страна.

– Точно така! А вие, Харолд, съгласен ли сте?

– Да, господин Стюарт, сега и на мене ми се струва, че имате право... вие обаче винаги имате право.

Няколко минути вървяха мълчаливо. Кристиан беше най-отпред на своите ски и се движеше така бързо, че конете едва го настигаха. Момчетата се съблзниха от примера му и също поискаха ски – имаше по един чифт, привързани за седлата. Бързо ги отвързаха, стегнаха на краката си това чудесно приспособление на хората от северните страни и весело се плъзнаха напред. Стюарт пое поводите и на техните коне. Колкото и да се мъчеха, двамата братя все изоставаха зад опитния норвежец и го молеха да върви по-бавно. Той с усмивка намаляваше хода си.

– Какво е това? – изведнъж се провикна Хари, сочейки по снега многобройни следи от някакви дребни животни.

– Това са следи от лемуси – дребни гризачи от рода на полските мишки – обясни Стюарт. – Много интересно животинче. Кожата му е бяла, изпъстрена с черни петна, затова го наричат и „пъструшка“. Смела е, обича да върви направо, понякога преминава дори и реки.

– Така ли? Че как?

– Най-старите и силните от тях се хвърлят във водата и правят от себе си жив мост, по който преминават другите.

– Чудесни животинки! – възхити се Харолд. – Значи те са умни?

– Да! Но най-чудното е, че така постъпват и западноиндийските мравки. Много пъти съм чел за това.

– Мравките? – учуди се Хари. – Толкова дребни насекоми. Нима е възможно?

– Забравихте, Хари, че мравката е едно от най-умните насекоми, при това западноиндийските мравки са много по-големи от нашите.

– Чудно нещо.

– Лемусът пада от небето – проговори Кристиан.

– Какво мърмори тоя норвежец? – попита Харолд.

– Казва, че лемусът пада от небето – преведе усмихнато Стюарт, който бе започнал да разбира и говори по малко норвежки.

– Дърта лъжа! Зная, че това не е истина – продължи Харолд. – Вие вярвате ли в това, господин Стюарт?

– Не, разбира се. Но нали неуките хора вярват и в по-големи глупости. Чакайте да го попитам откъде се е взело това поверие у тях. Защо мислите, че лемусът пада от небето? – обърна се учителят към норвежеца.

– Баща ми е видял това с очите си – последва отговор с толкова уверен тон, че нямаше нужда от разубеждаване.

Стюарт преведе отговора на момчето със свой коментар, който силно разсмя възпитаниците му. Те заразиха със смеха си и Кристиан, който явно не разбираше защо се смеят спътниците му, и това ги разсмя още повече. В такива разговори те се придвижваха напред. Стана доста хладно. И този път не можеше да се нарече хубав, макар че беше по-хубав от оня, по който тръгна Цезар Пинк. И тук потъваха на някои места в снега, а понякога трябваше да прегазват бързи потоци и рекички. Красиви гледки изобщо нямаше. Картината беше толкова еднообразна, че малко по малко съвсем обезсърчи пътниците, за което помогнаха също студът и умората. Най-после стигнаха до мястото за нощуване. Всички

се зарадваха, а Хари дори се пошегува, като видя колибата, в която трябваше да преспят:

– О, това е същински дворец!

„Дворецът“ се оказа наистина достоен за това название. Представите си безформена грамада от големи камъни, грубо натрупани, които като че ли всяка минута ще се сгромолясят от вятъра. В камъните имаше три отвора: два в стените, по-големият от които служеше за вход, макар че влизането през него можеше да стане само на четири крака; по-малкият представляваше прозорец, а за предназначението на третия Хари каза:

– Тази дупка навярно служи за излизането на дима и бихме могли да я наречем комин, ако на пътниците им скимне да накладат огън в „двореца“.

Както и да е, тъй като нямаше по-добро помещение, трябваше да се задоволят с този коптор. Разседлаха конете и ги пуснаха да си търсят каквото намерят за храна, а самите пътници се промъкнаха през „вратата“. Ако накладохме огън, мястото трудно би стигнало за четиримата, но като се постеснят, все някак си можеха да се поберат. Наоколо растеше много див розмарин и исландски лишей, имаше и съчки, но от влагата дълго не искаха да се разгорят. Грамадни кълба дим изпълниха цялата колиба. За да не се задушат, бяха принудени да излязат навън. Най-последно огънят пламна и чак тогава димът се отправи към горния отвор. Всички насядаха край огнището.

– Сега ни липсва само добра вечеря – проговори Хари, като се позатопли.

– И това ще стане – рече Стюарт. – Ей сега ще сготвим нещо.

Той донесе котлето. Кристиан го напълни с вода и го тури на огъня. Когато водата завря, в нея изсипаха съдържанието на няколко месни консерви. Скоро супата беше готова. Вечеряха доста весело. После хвърлиха в огъня повечко съчки и лишей и легнаха да спят, като се завиха с одеялата си. На разсъмване обаче огънят угасна и нашите познайници така силно изстинаха, че се събудиха от студ.

– Хм! – промърмори Хари, търкайки вкочанените си крайници. – Не може да се каже, че в тоя дворец е много топло!

– Страшен студ, дявол да го вземе! – пригласяше му Харолд. – Кой ни караше да идваме тук! Не мога да си помръдна ни ръцете, ни краката.

– Ей сега ще ви размразим! – закани се Стюарт, раздухвайки огъня, който едва тлееше в огнището.

След час, когато всички седнаха да закусят, Харолд престана да се

оплаква. Той вече можеше да мърда крайниците си, но не забравяше да мърда и езика си, и то повече, отколкото другите.

– Наистина тук не е лошо – кимаше момчето, като сърбаше ароматното кафе с мляко, което дължаха на предвидливия Стюарт.

– А кой казваше преди малко точно обратното?

– Ах, господин Стюарт, като че ли ви е приятно да си спомняте всяка моя глупост!

– Постарайте се да не ги правите и тогава няма да си спомням за тях.

Харолд поруменя и млъкна. Учителят с голямо удовлетворение отчиташе разликата между това момче и оня невъзпитан хлапак, когото завари в двора на полковник Остин не толкова отдавна. Особено го радваше Хари. Той беше просто неузнаваем. Харолд, прави-струва, все ще изтърси някоя глупава шега, подобна на предишните, а Хари вече не си позволяваше такива неща.

След закуска натовариха конете и продължиха пътя си. Слязоха до едно езеро. Стана много топло. В долината пасяха стада крави. Сняг вече нямаше. Всички бяха весели. Така, с добро настроение, стигнаха до реката Гардангер, на чийто бряг имаше голямо селище, в което спряха. Настаниха се в топла и чиста къща. С удоволствие обядваха. По-късно пиха чай и с още по-голямо удоволствие вечерта си легнаха да спят в топлите и меки постели.

– Колко е хубаво тук! – изтегна се Хари с наслада.

– Да, това легло наистина е по-добро от голата земя във вчерашния „дворец“ – иронизира го Харолд. – Всъщност ти каза, че и там е хубаво.

– Човек трябва да привиква на всичко – изфилософства Хари със сънлив глас и веднага заспа.

Брат му го последва.

Шеста глава В БЕРГЕН

На другия ден нашите любими познайници се сбогуваха с Кристиан, предадоха му конете и се запътиха пеша направо към езерото. На брега намериха лодка с двама гребци, в която се качиха. Езерото беше тихо и гладко като огледало, но като стигнаха до фиорда, излезе слаб ветрец. Водата се раздвижи. Вълните се издигаха по-високо и по-високо. Лодката започна да се люлее, после да се издига и спуска по гребена на вълните. Отначало това хареса на момчетата, но скоро разбраха, че всичко може да свърши твърде печално. Вятърът ставаше все по-силен, вълните в залива – все по-високи. Лодката се мяташе на всички страни като треска. Момчетата се хванаха здраво за бордовете ѝ, за да не бъдат изхвърлени във водата. Една вълна връхлетя с такава сила, че обърна лодката с дъното нагоре, и всички се изсипаха във водата.

Брегът не беше много далече. Виждаше се някакво дърво. Хари успя да се улови за лодката, но Харолд папаше безпомощно и може би щеше да се удави, ако не бяха му се притекли на помощ Стюарт и двамата гребци. Братята не умееха да плуват.

– Дръж се здраво, Хари! – извика Стюарт, като помагаше на единия от гребците да обърне лодката с дъното надолу. С големи усилия успяха. Всички се хванаха за лодката и така престояха, докато им дойдоха на помощ с една голяма ладия. Приключението свърши само с непредвиденото къпане и загубата на всички вещи.

След като изсушиха дрехите си и се поуспокоиха, Стюарт се обърна към своите възпитаници:

– Много ми е чудно, че вие и двамата не можете да плувате. Защо не се научихте в Индия, където има толкова много големи реки и където всеки индиец плува като риба?

– Не обичахме особено водата и си мислехме, че плуването изобщо няма да ни трябва.

– Но сега видяхте, че без малко не се удавихте.

Няма безполезно умение, запомнете това добре. А сега ще ви уча да плувате и докато не се научите, няма да мръднете от тук.

– А ако не се научим, значи за цял живот ще останем тук?

– Това е толкова лесно, че само след няколко дни вие отлично ще плувате.

– Жал ми е за вещите, особено за пушките. Какво ще правим сега без тях? – проплака Хари, като гледаше печално езерото.

– Наистина, жалко за нещата! Но за щастие парите не пропаднаха и в Берген ще се снабдим с всичко необходимо – успокои го Стюарт.

На следващия ден той започна да учи момчетата да плуват. И наистина, както предрече, само след няколко дни те плуваха и се гмуркаха не по-лошо от самия него.

Случи се така, че като се къпеше с момчетата във фиорда, Стюарт доплува до мястото, където се обърна лодката им, и се гмурна. Скоро излезе от водата с една чанта в ръцете. Братята много се зарадваха, защото това беше чантата на Хари и в нея имаше куп общи неща. Наистина част от тях не ставаха вече за нищо, но повечето се оказаха годни за употреба.

Когато прилежните палавници се научиха да плуват доста добре, според преценката на Стюарт, ентузиизираната компания се отправи отново на път. Наеха голяма лодка с платна и решиха да стигнат до самия Берген по вода.

Така и стана. След няколко дни щастливо плаване пристигнаха в една от големите риболовни бази на Норвегия. На пристанището наеха файтон за центъра на града. Файтонът се оказа неудобен, пътят – лош и конете слаби, та едвам се домъкнаха. По пътя от силното друсане и подскачане Харолд, който през цялото време ругаеше, си прехапа езика и дълго не проговори.

– В тази дива страна сигурно всичко е направено с цел да се създават колкото е възможно по-големи неприятности на пътниците – каза тон чак като стигнаха в града, на слизане от файтона. – Уверен съм, че и тук няма нито един човек, който да разбира английски – добави младежът, като гледаше презрително файтонджията.

– Господине, вие рискувате да изпаднете в твърде смешно положение, ако винаги изказвате на глас така прибръзано мнението си. А що се отнася до недоволството ви от нашите пътни неудобства, запомнете, че хората, които се боят от тях, стоят у дома си – каза файтонджията с достойнство, и то на чист английски език.

– Видя ли, Харолд? – обърна се Стюарт към смутения си ученик. – Това да ви е за урок да си позатваряте малко устата! Виждате, че норвежците не по-малко от англичаните обичат отечеството си и умеят да защитават своето достойнство.

По време на обедата в една гостилница Хари каза:

– Добре е човек да помръзне и погладува, за да си спомня за това,

когато седи в хубавата си стая пред разкошен обяд.

– Охо, Хари, вие сте цял философ! – засмя се Стюарт.

– Философ? Какво ще рече това? – попита Харолд.

– Според мене човек, който извлича доброто от всяко едно положение и който приема всички обстоятелства. А сега, приятели мои, като се наобядвахме, нека да си починем малко и тогава да разгледаме града.

– С удоволствие, господин Стюарт! – обади се Хари. – Тъкмо се канех да ви помоля за същото.

След три часа, като си починаха и пиха чай, нашите пътници тръгнаха да разглеждат града.

Берген, един от главните търговски градове на Норвегия, се намира в западната част на Скандинавския полуостров. Жителите му са повече от 40 000. Освен укрепеното пристанище в него има катедрала и един древен замък – Бергенхаус, – който по времето на Калмарската уния е използван за резиденция на норвежките крале. Градът е известен с големия си износ на солена риба, особено селда.

Когато нашите пътници излязоха от гостилницата, градският живот беше в разгара си: улиците – препълнени с хора, облечени в разнообразни пъстри костюми; къщите, повечето дървени, бяха украсени с всевъзможни цветя; навсякъде кипеше оживление.

– Наистина тук е много хубаво! – със задоволство отбеляза Хари, като се любоваше на шумния градски живот.

– Да, много по-хубаво, отколкото в „двореца“, в който ношувахме неотдавна – подразни го Харолд, като явно не можеше да забрави колибата и продължаваше на смях да я нарича „дворец“.

– Да отидем на пристанището, там е още по-весело – предложи Стюарт.

Едва пристигнали, и чува познат глас зад себе си. Обърнаха се – Винсент.

– Как сте? – питаше той, като се ръкуваше с доскорошните си спътници. – Отдавна ли сте тук?

– Не, едва днес пристигнахме. А вие?

– О, аз съм тук от един месец. Как сте със здравето, господин Хари. Оздравяхте ли след падането си от колата?

– Благодаря, отдавна оздравях!

– А вие, господин Харолд, имяхте ли и други приключения след свиването си с кочияша?

– О, имаше няколко след това. Преди седмица без малко щеше да се удави, а като идвахме към града, едва не глътна собствения си език –

каза Стюарт. – Изобщо, върви му на приключения. С другите има-няма нещо, той все ще се забърка в някоя авантюра. Сигурен съм, че и тук няма да мине без нищо.

– Но, господин Стюарт, какво би могла да се случи тук? – смути се момчето.

– Не зная, но усещам, че и тук ще блеснете с нещо.

Пристанището беше пълно с кораби от цял свят.

– Вижте какъв смотан кораб? – посочи Харолд една гемия.

– Не ви ли харесва? Аз пък, напротив, много обичам тези тежки яхти. На тях съм пътувал едно време. Тогава нямаше днешните леки параходи, които се управляват много по-лесно от старите кораби с платна – разприказва се Стюарт.

– Яхти! Това вие наричате яхти! Струва ми се, че тази съборетина е правена още по времето на Олаф – добави момчето, като посочи друга грубовата гемия.

– Твърде е възможно да е построена по начина, приет в онези времена, но трябва да се признае, че е направена много здраво и в това отношение може да конкурира съвременните метални параходи. Тези яхти идват от далечния Север, където ходят за финмаркска риба. Там често ги заплашва опасността да бъдат смазани от ледовете, затова ги строят много здраво.

– А с какво товарят ей там ония? – посочи Хари няколко големи баржи.

– С трупи и риба – основния тукашен износ.

– А какво представлява онази сграда? – обърна поглед момчето към един замък, който се издигаше от другата страна на пристанището.

– Това е замъкът Бергенхаус или, както го наричат тук, дворецът на Олаф.

– Пак Олаф! – възкликна Харолд.

– Да, приятелю! Тук на всяка крачка ще чуваме това скъпо за норвежците име. С него те свързват всичко забележително в своята страна.

– Казват, че този замък е построен върху развалините на предишен от някой си Вокендорф – обясни Винсент.

– А кой е бил този Вокендорф?

– Не зная – отговори Винсент. – Чувал съм, че според някои е строител на замъка, но повече за съжаление нищо не зная. Може би вие ще допълните нещо? – обърна се той към Стюарт.

– Европейските историци твърде малко се занимават с Норвегия, макар в нея да има много интересни неща. Зная, че някой си Вокендорф,

живял по времето на нашата кралица Елизабет, е унищожил Ханзейския съюз на немските търговци, които обирали жителите на Берген.

– Навярно това е същият Вокендорф, който е построил и този замък – обобщи Хари.

– Твърде е възможно, защото неговото име и досега се споменава с уважение и благодарност от жителите на Берген.

Като поскитаха още малко из града, нашите приятели много се измориха и се върнаха в хотела. Набързо вечеряха, легнаха си и заспаха като убити. През нощта, когато всичко беше утихнало, чува някакъв шум и викове. Пръв се разбуди Стюарт. Бързо скочи от леглото и се втурна към прозореца.

– О! – извика той, като повдигна тъмното перде.

– Пожар и както се вижда, много силен! Ставайте по-бързо, Хари, събудете брат си и се обличайте! Можем с нещо да бъдем полезни.

След няколко минути тримата бяха на улицата. Отвсякъде се стичаше народ. Мотаеха се пожарни маркучи. Хората от съседните къщи полюблечени изнасяха покъщината си. Виковете и безредицата бяха ужасни.

Момчетата само веднъж бяха виждали пожар в Лондон, но там къщите са каменни и той скоро беше изгасен. Те не можеха да си представят какво значи пожар в град като Берген, чиито къщи повечето са дървени. Страшното зрелище ги и плашеше, и възхищаваше.

Горяха няколко къщи едновременно. Пламъкът фучеше и прашеше. Огромни стълбове черен дим се виеха над всяко подпалено здание. Напразно се мъчеха да угасят огъня със силни водни струи от маркучите – той само съскаше, но не намаляваше и димът се издигаше по-високо и по-високо ...

Цялата лява страна на улицата, противоположна на тази, на която се намираше хотелът на нашите пътници, беше обхваната от пламъци. Огънят бързо се прехвърляше от едно здание на друго.

– Ще стигне до реката и едва тогава ще спре – коментираше един от зрителите.

Тези думи бяха изречени на английски език. Стюарт и момчетата понечиха да се обърнат, за да видят кой ги е казал, но вниманието им бе привлечено от силен вик на жена. Тя се спусна към една от къщите, още не-обзета от пламъците, но вече димяща от единия край.

– Там сигурно е детето й! – отново се обади гласът на английски.

Хората се втурнаха към къщата, изкъртиха вратата и неволно отстъпиха назад – облак от гъст черен дим изригна срещу тях.

– Там има дете! Трябва да го спасим! – извика Хари, като се шмугна във вратата.

– Вие сте полудял, мили мой! – улови го някакъв непознат здраво за рамото и се мъчеше да го изтегли обратно.

– Пуснете ме! За Бога, пуснете ме! – дърпаше се Хари. – Детето ще се задуши!

– Самият вие ще загинете и нищо няма да направите! – настояваше на своето непознатият и не пускаше момчето. – Ей сега ще донесат стълба...

Стюарт, който беше близко до тях, не дочака стълбата. Научи от разплаканата жена в коя стая е детето и бързо се покатери по водосточната тръба. Насърчаван от одобрителните викове на тълпата, младият учител пъргаво стигна до прозореца, изкърти го с един удар, промъкна се през отвора и изчезна в стаята.

Сърцата на всички замряха. Измина една безкрайна минута в напрегнато очакване. И ето че на прозореца се показва Стюарт с детето в ръце. Изригна вулкан от възторг. Под прозореца опряха стълба и младият спасител слезе по нея, прегърнал детето.

Двегодишното момченце, задушено от дима, беше в безсъзнание. Стюарт искаше да го даде на майка му, но и тя лежеше безчувствена.

– Господин Стюарт, дайте го на мене – каза Хари, – а вие помогнете на жената.

– Вземете го, Хари, и го занесете в хотела!

Хари се отдалечи, а Стюарт се обърна към лежащата в несвяст жена и видя коленичил до нея един човек, който говореше на английски. Човекът се изправи, подаде ръка на Стюарт и каза развълнувано:

– Вие сте много благороден и храбър човек! Сигурен съм, че сте англичанин! Аз съм доктор Грантли и моето приятелство...

– За това ще говорим после, докторе, а сега ми помогнете да занеса тази жена в хотела, в който съм отседнал – прекъсна го Стюарт, като се представи и набързо се ръкува.

След няколко минути нещастната майка беше отнесена в хотела и дойде в съзнание. Синът ѝ, свестил се преди това, седеше на кревата и протягаше ръчички към нея. Майката го взе на ръце, обсипа го с целувки, после се приближи до Стюарт и силно притисна устни до ръката му, преди младият учител да успее да а отдръпне.

Стюарт, доктор Грантли и двете момчета оставиха успокоената жена с детето и в хотела и се върнаха при пожара. Там бяха до сутринта, помагайки колкото можеха.

На разсъмване пожарът утихна. Изгоряха няколко десетки къщи. Почти цялото имущество на пострадалите бе унищожено от безмилостния огън. Такава е участта на всички градове с прилепнали една до друга дървени къщи.

Седма глава

ПРИКЛЮЧЕНИЕ С МЕЧКА

Няколко дни след описаните събития Стюарт и момчетата излязоха извън града. Щом навлязоха в гората, чуха някакъв страшен звук – като че ли някой търкаше желязо о камък.

– Навярно дървар точи брадвата си – предположи Хари.

Стюарт се ослуша и се засмя:

– Стъпвайте по-тихо господо, за да не я подплатим.

– Кого? Нима това не е човек? – учуди се Харолд.

– Не! Елате и ще видите какво е.

Тихо тръгнаха по посока на непознатите звуци. Приблжиха се. Стюарт накара момчетата да легнат в храстите и оттам да наблюдават. Пред погледа им се откри малка поляна, а по нея гордо се разхождаше голяма красива птица. Много приличаше на индийски петел. Главата и шията ѝ бяха пъстри, гърдите – черни със зеленикавобронзов оттенък, а краката мъхнати. Над блестящите ѝ светли очи се мятаха два червени месести гребена. Също като разсърден индийски петел красивата птица беше извила назад глава и перата по изпъчените ѝ гърди и шията ѝ бяха настръхнали.

– Това се казва птица! – прошепна Харолд. – Господин Стюарт, разрешавате ли да се прицелим?

– Стреляйте! Не е зле да се опита месото ѝ! – много е вкусно. Само че се целете точно, тя е много хитра.

Преди Стюарт да довърши думите си, Харолд гръмна. Птицата прилекна, извряка силно, издигна се на-горе и бързо отлетя на зигзаг.

Изстрелите на учителя и Хари също отидоха на вятъра.

– Дори следа не остана от нея! Проклетата птица! – ядоса се Харолд.

– Нали ви казах, че е голяма хитруша.

– А що за птица е? – попита Хари.

– Глухар, една от най-красивите птици в Норвегия – отговори настойникът.

Ловните поскитаха из гората, убиха няколко дребни животинчета и вече се готвеха за връщане в града, когато Харолд, гледайки нагоре към короните на дърветата, каза:

– Вижте колко гнезда! Ей сега ще се покатеря да събера яйцата им. Това ще е отлична добавка към лова.

– Няма нужда, Харолд! Имаме достатъчно дивеч. По-добре да си тръгваме – помоли го Стюарт.

– Е, вие с Хари тръгвайте. Аз ще ви настигна.

– Както искаш. Ще вървим полека.

Стюарт и Хари се запътиха към града, а Харолд се качи на дървото, на което имаше голямо гнездо. Бръкна вътре, но не намери нито едно яйце. Сигурно гнездото беше отдавна напуснато. Спускайки се надолу, чу шум. Погледна и видя грозно космато животно, което сумтеше и душеше пушката му, опряна о ствола. „Това да не е мечка?“ – помисли си Харолд и застина на един клон. Никога не беше виждал мечка и ако беше по-опитен, щеше да постои още малко на дървото, докато тя си замине. Но на палавника му се прищя да я подразни. Откръши едно клонче, хвърли го върху мечката и извика:

– Ей, ти, косматко! Дръж!

Мечката повдигна учудено главата си нагоре и като видя Харолд, загледа се в него, сякаш кроеше нещо наум. После помаха с опашка и тихичко се отдалечи от дървото.

Всичко би могло да свърши до тук. Но момчето скочи, грабна пушката си и гръмна. Няколко сачми явно засегнаха мечката. Те не я нараниха, но силно я разсърдиха. Животното зарева, изправи се на задните си крака и тръгна към Харолд. Чак сега той разбра цялата опасност на своето положение. Нямаше време да напълни отново пушката. Бързо се скри зад едно дебело дърво, но и мечката дойде там. Момчето се прехвърли от другата страна на дървото, мечката – подире му. Така започнаха да се гонят около дървото. Харолд се забрави от страх. Усещаше, че това хоро дълго не може да продължава, мечката можеше да го улови и удуши. Той изведнъж хвърли върху нея пушката си. Звярът спря за миг. Харолд се възползва от това, завтече се към близкото дърво и бързо се покатери на него. Като се изкачи горе, си поотдъхна и погледна своя враг. Мечката с любопитство разглеждаше пушката, обръщаше я на всички страни, после заръмжа свирепо и загриза цевта ѝ.

– Гризи, гризи, кривокраки дяволе! Нали ти избягах!

Като чу гласа му, животното остави пушката и се изправи на задните си крака. Поогледа се на всички страни, забеляза врага си и свирепо заръмжа.

– Какво, космати проклетнико? Окоето ти вижда, но зъбите ти са дадече! Ръмжи, ръмжи! Сега вече не можеш ме стигна, на високо съм.

Но момчето се смая от ужас, като видя, че мечката се приближи до дървото и започна доста ловко да се катери по него. „Я гледай какво

чудо! – помисли си Харолд. – Тя се катери по-добре и от мене. Какво да правя сега?“

Той бързо се изкачи по-нагоре. След него, ръмжейки сърдито, се издигаше и мечката. Гората беше толкова гъста, че нашият герой лесно се прехвърляше от едно дърво на друго, но и мечката правеше същото. Започна се гоненица по дърветата. Скоро Харолд стигна върха на едно дърво, откъдето нямаше да избяга – наблизно не се издигаше друго дърво.

Имаше две възможности: да се предаде на мечката или, като се спусне бързо па земята, да се опита да се спаси с бягане. Той избра втората, като си мислеше, че упоритият му преследвач няма да може да го настигне. Но тук се излъга. Колкото и бързо да се мъчеше да бяга, страшният звяр го следваше по петите.

„Какво да правя сега?“ – питаше се с ужас момчето, усещайки, че силите му го напускат и че не е в състояние още дълго време да бяга. Както търчеше, удари главата си о един нисък клон и шапката му падна на земята. Мечката се спря, сграбчи я и започна да я къса на парчета. Харолд успя отново да се покатери на едно дърво. Поотдъхна си, видя, че мечката си свърши работата с неговата шапка и се кани да го последва. Тогава съблече връхната си дреха и я хвърли на упорития си враг. Сакото му сподели участта на шапката. После дойде ред на жилетката, на панталоните. Всичко само за няколко минути стана на парчета и все пак мечката се покатери на дървото.

Момчето остана по белъо и с ужас си мислеше какво ще стане по-нататък, ако и него хвърли на мечката. Изведнъж отдолу чу познат глас:

- Харолд!
- Тук съм!
- Къде?
- На върха!
- Къде на върха?
- На дървото.
- Че какво правите там?
- При мене има една мечка!
- Какво?
- Тук има мечка.
- Тогава слезте веднага долу!
- Не мога!
- Защо?
- Не ме пуска! За Бога, спасете ме!

Гласът отдолу изведнъж млъкна и Харолд отново си помисли, че няма да успее да се отърве от звяра.

В това време долу Стюарт и Хари се съветваха. Те не дочуха всички думи на Харолд и не разбираха поведението му. Стори им се твърде странно. Като познаваха лекомисления му характер, почти бяха готови да приемат, че е намислил да се пошегува и след това да им се надсмее.

– Не разбирам защо не иска да слезе? – чудеше се Стюарт.

– Детинщини, нали го знаете какъв е. Да си тръгваме, господин Стюарт. Той ще ни настигне. Напразно се върнахме.

– Не Хари усещам, че тук има нещо... Неговите шегички никога не са били така особени, при това напоследък той ги намали...

– Уверявам ви... – започна Хари, но като погледна нагоре, откъдето се чуваше гласът на брат му, забеляза мечката и с ужас я показа на Стюарт.

– Сега разбрах каква е работата!

Оказа се, че мечката по-рано е забелязала двамата приятели под дървото, усетила е, че са в подкрепа на нейния враг и че силите ѝ по-нататък в борбата ще бъдат неравностойни с техните. Сигурно затова хитрият звяр започна тихичко да слиза от дървото с явното намерение да офейка незабелязано. Но като видя, че е открит и няма да успее да избяга, спря се на един клон не много високо от земята и зачака да види как-во ще стане.

Като каза: „Сега разбрах каква е работата!“, Стюарт се обърна към Хари и му прошепна:

– Вашата пушка е напълнена със сачми. Подплашете с един гърмеж тоя кривокрак негодник. В едната цев на моята има куршум, но в другата за съжаление също сачми, затова ще пазя моите изстрели за решителния миг. А сега – стреляйте!

Хари го послуша. Разнесе се страшен рев и мечката падна от дървото. Тя обаче не беше ранена, а само оглушена. Веднага се изправи на задните си крака, зае заплашителна поза и тръгна към новите си врагове.

Дойде редът на Стюарт. Като я остави да направи няколко крачки, той стреля, почти допрял пушката си до нея. Куршумът явно е попаднал право в сърцето и мечката в предсмъртни тръпки грохна възник на земята. Уверил се, че звярът вече не е опасен, Стюарт се приближи до дървото и извика Харолд, но момчето вече се спускаше надолу. Учителят и Хари страшно се изненадаха, като го видяха по бельо.

– Къде са връхните ви дрехи? – попита Стюарт.

– Питайте мечката – отговори Харолд, който още при първата възможност след отминаването на опасността започна да се шегува.

– Не, сериозно, Харолд, какво направихте с дрехите си?

– Мечката ги разкъса на парчета.

– Без да ви нарани? Чудно.

– Тя би разкъсала и мене, ако бях ѝ се дал.

– Не ви разбирам! Стига сте се шегували, за Бога! Кажете истината!

Харолд най-после прие сериозен вид и разказа цялото си приключение с мечката.

– Ние с този кривокрак приятел обиколихме почти всички дървета в тази гора. Ако пожелаят някога господата учени, мога да им съобща колко клони има на всяко дърво – добави немирникът с такъв наперено комичен вид, че слушателите му въпреки цялата трагичност на положението, от което току-що бяха изба вили разказвача, не можеха да не се разсмеят.

– А къде ти е пушката? – попита Хари.

– Оставих я на мечката, когато танцувахме заедно около едно дърво. Но тъй като след това започнахме да се катерим и обиколихме толкова много дървета, право да си кажа, не помня под кое от тях остана пушката ми.

– Да идем тогава да я потърсим! – предложи Стюарт.

– А кривокракият ми приятел? Тук ли ще го оставим?

– Сега ще го оставим да си полежи, а на връщане ще го вземем със себе си.

Бързо намериха пушката на Харолд, защото тя се оказа не много далече.

– А как ще вземем мечката, ще можем ли да я носим? – заинтересува се Хари, като се върнаха при трупа на звяра.

– Ще направим носилка и ще я сложим в нея. Двама от нас ще носят носилката, а третият – пушките – предложи Стюарт.

Отсякоха два големи прави клона, сплетоха ги здраво с по-тънки, но жилави клонки и носилката беше готова.

– Нека аз да нося пушките – помоли Харолд. – Вие ще вървите отпред, а аз ще завършвам шествието като... Господин Стюарт, в Рим как са наричали хората, които...

– Триумфатори – прекъсна го със смях Стюарт, – победоносни военачалници...

– Значи аз ще бъда, един вид, триумфатор.

– В този костюм?

– Ах, да... – смънка Харолд, като оглеждаше бельото си.

– Слушайте – каза Стюарт, – облечете пардесюто ми, а аз ще вървя по сако. Наистина то ще ви е малко дълъжко и широко, но все пак така ще бъде по-прилично.

Стюарт и Хари сложиха убитата мечка и дивеча на носилката и я наравиха, а Харолд взе пушките и шествието потегли.

Когато минаваха през града, всички учудено гледаха тази странна група. Особено любопитство будеше Харолд в широкото и дълго палто, гологлав, с разчорлени коси и с три пушки на рамо, който крачеше важно след носилката.

Осма глава НА МОРСКИЯ БРЯГ

– Какво ще кажете, приятели мои, ако ви предложи да прекараме деня край морето? – попита Стюарт своите възпитаници по време на утринния чай на третия ден след случката с мечката.

– Чудесно предложение – зарадва се Харолд, който винаги по-бързо от брат си откликваше на всякакъв вид удоволствия.

– А вие, Хари, съгласен ли сте? – продължи Стюарт, сериозно вгледан в лицето на своя любимец.

Характерът на по-големия син на полковник Остин толкова се подобри по време на пътешествието, че Стюарт от душа обикна умното, скромно и смело момче и го смяташе по-скоро за свой приятел, отколкото за свой ученик.

– Аз също с удоволствие бих дошъл на брега на морето! Там сигурно има много интересни и поучителни неща – отговори Хари.

– Много добре! Значи ще отидем. Пригответе си риболовните принадлежности.

Момчетата си взеха пушките и въдиците, нарамиха ч чантите с храна, в случай че се отдалечат и изгладнеят.

– Може би ще открием и гнездото на някой буревестник. Това са много интересни птици – каза, вървейки Стюарт.

– А къде вият гнездата си? – полюбопитства Хари.

– В скалите. За тази птица разправят най-различни небивалици. Матросите твърдят, че буревестниците изобщо не виели гнезда, а снасят яйцата си под своите крила и там се измътват пиленцата им.

– Ех, че дърта лъжа! Всъщност всички матроси са идиоти – със свойствената за него бързина обобщи Харолд.

– Несправедливо е да говорите така – укори го Стюарт. – Срещал съм сред матросите много умни хора.

– А аз само глупаци – завърши момчето.

Стюарт сви рамене и се обърна към Хари:

– Вие виждали ли сте буревестник?

– Не, господин Стюарт, не ми се е случвало.

– Ето там летят два буревестника, погледнете!

– Но тези птици аз ги зная под друго име!

– Да, буревестникът има много имена.

– Граблива птица ли е – попита Хари след кратка пауза.

– Не, но често предсказва буря, затова за моряците е зловещ символ.

Неусетно нашите познайници стигнаха до една скала и Харолд се загледа надолу.

– Виждате ли нещо? – попита Стюарт.

– Виждам пукнатини, може там да има гнезда. Ако се спусна по онази скала, ще стигна до тях. Жалко, че не се сетихме да вземем със себе си и въжета.

– Имаме три ремъка от чантите. Можем да ги на-вържем и ще се получи доста дълго въже – каза Хари.

– Наистина, идеята е чудесна! Хайде да свържем ремъците и след това ще ме спуснете.

– Това е рисковано, Харолд, недейте! – предупреди Стюарт, като гледаше от скалата надолу към пропастта.

– Ех, и вие!

– Както искате, Харолд, но аз съм длъжен да ви предупредя.

Буйното своенравно момче продължаваше да настоява. Завързаха ремъците и се получи кожено въже около три метра дълго.

– Гледайте да не изпуснете ремъка, Харолд, за да не паднете в пропастта. Чувате ли как бучи и клокочи водата – загрижено го съветваше Стюарт.

– Бъдете спокоен! – отвърна момчето и започна да се спуска.

Стюарт легна на земята, като здраво държеше единия край на ремъка. Харолд стисна другия край със зъби, за да са свободни ръцете му. Спускането на по-долната скала не беше особено трудно, но когато момчето стъпи на нея, оказа се, че ремъкът е къс. Той не само че не можеше да го задържи между зъбите си, но едва го достигаше с ръце.

– Тук има много гнезда! – завика той. – Птиците кръжат край мене, но аз не мога да достигна нито едно гнездо! Колко жалко!

– Тогава връщайте се! – извика му Стюарт, като отпусна ремъка колкото бе възможно.

Харолд успя да го улови, стисна го отново между зъбите си и започна да се издига нагоре.

– Тук има гнездо! – провикна се пак той и бръкна в една дупка, но веднага страшно изпищя, инстинктивно хвана ремъка с дясната си ръка, а с лявата закри очи и увисна над бездната.

– Какво ви стана, Харолд? – разтревожи се Стюарт, но отговор не получи, а момчето продължаваше да виси.

– За Бога, Харолд, качвайте се по-бързо! Ремъкът няма да издържи тежестта ви, продължаваше Стюарт усещайки, че силите му го напускат.

Момчето не отговори, както и преди, и промени положението на тялото си.

– Чувате ли какво ви казвам, Харолд? Честна дума, или няма да мога да задържа ремъка, или той сам ще се скъса. Стига сте се инатили! – завика отново Стюарт, като с всички сили се мъчеше да не изтърве ремъка и с ужас наблюдаваше как той се разтяга и пука. – Хари, погледнете какво прави брат ви, не мога повече!

Преди още учителят да се обърне към него, Хари вече слизаше по скалата надолу към брат си. Смелото момче рискуваше всеки миг да се подхлъзне и да полети в пропастта. Стюарт със свито сърце го гледаше какво прави.

С огромни усилия Хари успя да слезе на по-долната скала. Улови брат си за краката и го сне при себе си точно когато един от възлите на ремъка бе готов да се развърже.

– Какво ти стана, Харолд?

– Когато си пхнах ръката в гнездото, в него имаше голяма птица и тя ме пръсна с нещо в очите. Така ме заболяха, че трябваше да ги закрия с ръка, затова не успях да направя нито едно друго движение.

– С какво ти напръска очите?

– Не зная, с някаква топла, силно щипеща течност.

– Как си сега?

– По-добре, но още ме болят и не мога да ги отворя.

– Опитай се!

– Добре, ще се опитам!

Харолд внимателно повдигна единия си клепац, после другия. Много се учуди и зарадва, когато и двете му очи се оказаха здрави и можеше да вижда с тях така, както и преди, въпреки че усещаше лека болка.

– О, ами аз виждам, Хари!

– Много добре! Хайде сега да се изкачим горе, защото Бог знае какво вече си мисли господин Стюарт.

– Страх ме е, Хари, да не би тази проклета птица пак...

– Нали повече няма да бъркаш в гнездото й?

– За нищо на света!

– Е, тогава нищо няма да ти направи.

Междувременно Стюарт, който отново здраво завърза ремъка, с нетърпение очакваше да му дадат някакъв знак. Той видя как Хари

благополучно слезе и освободи брат си, но се чудеше какво правят още там. Най-после чу очаквания сигнал и спусна ремъка, с помощта на който братята се върнаха отново на скалата. Когато обясниха на Стюарт как стоят нещата, той каза:

– Аз съм виновен за това! Трябваше да ви предупредя, Харолд, за особените реакции на тази птица. Слава Богу, че всичко свърши благополучно! Можеше да бъде много по-лошо.

– Какво пръсна тя в очите ми?

– Спомням си, че четох някъде как буревестникът пръска с ноздрите си някаква отровна течност и съвсем забравих да ви кажа за това.

– Толкова по-добре, господин учителю, защото направихме важно откритие! – Какво откритие?

– Научихме, че Хари умее отлично да пълзи по скалите и да спасява обречените на смърт.

– Харолд, вие сте наистина непоправим! Как можете да се шегувате, когато току-що сте избеген от страшна опасност?

– Нима е по-прилично, господин Стюарт, да поплача?... Струва ми се, че след всички тези подвизи нищо не е в състояние да ни попречи да закусим. Страшно огладнях!

Тримата седнаха на скалата и започнаха да се хранят.

Гледката от това място беше чудесна. Пред тях се простираше морето, а наоколо белееха грамадни скали, над които се рееха във всички посоки големи и малки птици.

– Каква е онази птица, която лети над нас? – попита Хари.

Стюарт вдигна очи и внимателно заразглежда птицата, която правеше големи кръгове над главите им.

– Рибар, сигурно търси храна.

– И с какво се храни?

– С каквото намери: риба, дребни крайбрежни птички. Казват дори, че често се промъква в курниците и отмъква от там малките пиленца. Толкова е силен, че не се страхува да нападне орел, за да му отнеме жертвата.

– Славна птица! – възхити се Харолд. – А там някой се смее, чувате ли?

– Това е чайката-смехулка. Нейният вик наистина прилича понякога на смях.

– Ето и едно кенгуру! Вижте, вижте как оглежда нещо в морето!

– Това съвсем не е кенгуру, Харолд – засмя се Стюарт.

– А какво е?

– Кенгуруто живее само в топлите страни. Това просто е водна патица.

– И какво прави там?

– Сигурно търси плячка. Сега ще видим.

Патицата седеше на повърхността на водата и внимателно гледаше в нея. Изведнъж се стресна от нещо, оттегли се до дупката си и спря там.

– Като че ли се изплаши. Вижте как развълнувано се оглежда, сякаш очаква някой да я нападне – забеляза Хари.

– Да, така е – съгласи се Стюарт. – Виждате ли онзи гарван? Той се кани да я нападне. Скоро ще станем свидетели на една драма. Вие на когото съчувствате – на патицата или на гарвана?

– На патицата – извикаха в един глас братята.

– Аз също, защото тя защитава своето гнездо и пиленцата си, а гарванът действа като разбойник. Да пожелаем победа на патицата!

В това време борбата между двамата съперника започна. Гарванът се спусна върху патицата и се опита да я сграбчи за шията, но тя бързо се изви, докопа го за гушата и започна да го удря по гърдите с краката си. Гарванът крещеше и с всички сили се опитваше да се отърве. Борците подхвъркнаха нагоре и битката продължи във въздуха. Дълго време двете птици се биха над водата, докато паднаха в нея.

– Свърши се! – въздъхна Харолд. – Кой кого победи?

– Почакайте, битката още не е свършила – предупреди ги Стюарт.

И наистина скоро птиците отново се появиха на повърхността на морето, само че измокреният гарван беше вече силно изнемоощял. Патицата, явно разбрала това, стисна още по-силно врага си за шията и се гмурна заедно с него във водата. Този път много дълго не се показаха.

– Сигурно и двете се удавиха! – каза Харолд, който внимателно следеше интересната борба.

– Не вярвам – възрази Стюарт. – Патицата може дълго да стои под водата, но за гарвана това къпане е опасно.

В това време една от птиците се показа. Беше патицата. Като дишаше тежко, тя подхвъркна и кацна на скалата до гнездото си. След минутата на повърхността изплува трупът на гарвана.

– Ура! – извика Харолд, като пляскаше с ръце, – Да живее патицата!

От гнездото излезе още една птица, също като нашия герой, само че по-дребна, изграка нещо и отново се скри.

– Това е съпругата на победителя – обясни Стюарт. – Дойде да го

поздрави с победата и се прибра при децата си.

– А гарванът можеше ли да победи патока? – попита Хари.

– Много лесно – отговори учителят, – достатъчно е силно да го стисне за гушата.

– Колко интересен е животът на птиците – замислено продължи Хари.

– Всички животни са интересни, ако ги наблюдаваме, само че трябва да знаем как. А любопитни неща в природата има твърде много – поучително заключи Стюарт.

Като походиха по морския бряг и като събраха най-различни красиви черупки, нашите любознателни пътешественици се върнаха в града.

Девета глава В ХАМЕРФЕСТ

След няколко дни нашите пътешественици се сбогуваха с Берген и отпътуваха с параход за Кристиансунд. Към багажа си прибавиха и мечата кожа, с която момчетата много се гордееха.

Макар параходът да беше норвежки, капитанът, живял дълго в Англия, говореше добре английски и беше въвел английски ред: навсякъде чисто и подредено, т.е. твърде отегчително според Харолд; закусваха, обядваха и вечеряха в строго определен час и всеки на свое място.

Оставаше им само едно развлечение: да се любоват на бреговете и морето, затова много се зарадваха, когато един кит пресече пътя на парахода.

- По на север ще срещаме повече китове – каза капитанът.
- Вие, капитане, улавяли ли сте някога кит? – попита Харолд.
- Не, но съм виждал как се лови.
- Сигурно е много весело, нали?
- Толкова, колкото е весела гледката например в скотобойна.

Момчето малко се смути, отдалечи се от капитана и започна да следи движението на кита чак докато той се изгуби от погледа му.

– Вие, млади момко, доколкото разбирам, много искате да знаете как се ловят китове – проговори някой зад Харолд на чист английски.

Момчето веднага се обърна и видя около петдесетгодишен мъж, по маниери и език чистокръвен англичанин.

- А вие виждали ли сте как ги ловят?
- Не само съм виждал, но и съм участвувал в лов на китове. Искате ли да ви разкажа?
- Бъдете така добър!
- Тогава седнете тук и слушайте.

Харолд извика брат си и двете момчета седнаха до непознатия.

– Казвам се Лонг и няколко години съм се занимавал с лов на китове. Веднъж тръгнахме за китове към Шпицберген със специален кораб. Трябва да ви кажа, че лодките на китоловния кораб още при първия сигнал моментално се спускат на вода. Една ясна ранна утрин сигналът бе даден и две лодки с всички необходими принадлежности бяха спуснати във водата. Бях в едната от тях. Загребахме към кита, който беше доста далече. Този морски гигант вижда добре, но чува слабо и можеш да се

приближиш до него, без да те усети. Успяхме да отидем толкова близо, че можехме да го докоснем с ръка. Аз пръв хвърлих копието. То се заби в гърба му. Животното се завъртя и се гмурна с такава сила, че се изплашихме да не обърне лодката. Китът отгъмкна копието на няколко метра дълбочина. Копието пък беше вързано с въже, другият край на което беше намотан на един цилиндър в средата на лодката. Китът плуваше под водата толкова бързо, че ръбът на лодката, с който се триеше въжето, трябваше-непрекъснато да се полива с вода, за да не се запали. Животното обикновено се старееше да отиде колкото може по-надълбоко и стоеше под водата понякога с цели часове.

– А какво се прави, ако китът размотае цялото въже? – попита Хари.

– Привързват към него друго. Така се случи тогава и с нас. Но докато успеем да завържем новото въже, китът ни дръпна силно, лодката се обърна и всички паднахме във водата. Качихме се на спасителната лодка, уловихме нашата и така китът не можа да ни избяга. Стоя доста дълго под водата, но най-после излезе на повърхността жив, като че ли нищо не беше му се случило. Веднага забихме в него още няколко копия и той отново се гмурна, но този път не за дълго. Скоро изплува над водата, поклати се насам-натам, умири се, обърна се на едната си страна и се предаде.

– Сиреч издъхна? – уточни Харолд.

– Още не, но дотолкова отмаля, че с него можеше да се прави всичко.

– Какво правят после с кита?

– Вземат му маста и мустаците.

Като побъбриха още малко с приказливия си съотечественик, момчетата се върнаха в каютата за занимания с учителя си.

Ето че параходът пристигна в Кристиансунд. Беше август – за Норвегия най-хубавото време от годината. Кристиансанд ги посрещна със слънце. Тук пътниците видяха много мъхести патици – гаги. Момчетата проявиха интерес към тези птици, чийто пух високо се ценеше.

Този вид патица е много кротка. Често живеят по две в едно гнездо, снасят си там яйцата и мирно си ги мътят. Гнездата си постилат с мек пух, който скубят от гърдите си. Жителите наоколо всяка седмица събират пуха от гнездата им и птиците са принудени отново да се скубят.

Мъхестата патица е обичлива и мирна. Лесно може да се улови с ръце. Интересно е да се наблюдава как учи децата си да плуват. Скоро след излюпването им ги завежда на брега. Пиленцата се качват на гърба

й, тя отива заедно с тях навътре във водата и изведнъж се гмурва, а малките остават на повърхността. Отначало потъват, но после изскачат и щат не щат, започват да плуват самички.

На големина тази птица е колкото дивата патица. Цветът на мъжкарите е бял, размесен с черно, тъмночервени гърди и светлозелена глава, а женските са тъмночервеникави с черни петна.

След като разгледаха Кристиансунд, пътниците се отправиха към Хамерфест – един от най-северните градове на земното кълбо.

Тук те срещнаха ниски хора – колкото високи, толкова и широки. Като ги видя, Харолд не можа да не се разкикоти:

– Вижте, вижте какви смешни джуджета!

– Какви хора са това? – попита Хари.

– Лопари – отговори Стюарт. – Живеят в Лапландия, най-северната част на Европа.

– И всичките ли са такива дребосъци? – продължи Харолд.

– Да, всички са приблизително такива на ръст. Те са най-ниските хора на земното кълбо.

– Толкова са смешни, нали?

– За нас те са смешни, за тях – ние също сме смешни. Въпрос на вкус!

– Какво правят те тук?

– Сигурно са дошли да търгуват. Странен е този народ, но до болка обича родината си. Лапландците живеят като дивите древни номадски племена – постоянно се местят от едно място на друго. Дори да получат образование, при първия удобен случай се завръщат по родните си места. Четох за един лапландец, който получил класическо образование и бил назначен за пастор. Поверили му енория в Норвегия, но той изпаднал в плен на характерния за лапландците порок – започнал да пие. Най-после го уволнили. Той се върнал при племето си и заживял като преди.

– Чуден народ! Но тези лапландци не ми харесват. Вижте колко зли са лицата им – каза Хари.

Параходът, с който пристигнаха в Хамерфест, след един ден щеше да замине още по на север и Стюарт реши да продължат с него до края на маршрута му. Малко преди да се качат отново на него, Стюарт се подхлъзна и силно си навехна крака. Това ги принуди да останат за известно време в Хамерфест.

Тъй като нямаше хирург, Стюарт лекуваше крака си по домашному и това забавяше оздравяването му. Момчетата бяха принудени да се разхождат из града и околностите му само двамата. Веднъж се връщаха от

лов и срещнаха на улицата няколко лопари. Единият беше много нисък и грозен. Харолд изпита желание на всяка цена да се закачи с него.

– Добър ден, господине! – извика той, като го приближи, наведе се ниско и му се облещи.

Лопарът се докачи и му показа юмрук. Момчето направи същото. Лопарът се зачерви от яд и налетя на Харолд със свити юмурици. Нашият герой отстъпи и насочи пушката си срещу него. Лопарът изпищя и търти да бяга заедно с всичките си приятели.

Хората, които присъствала на тази сцена, се смяха със сълзи.

– Слушайте, господа – обърна се към момчетата един от минавачите. – Лопарите са злопаметен народ. Те на всяка цена ще си отмъстят, ако се случи да ви срещнат някъде.

Развеселилите се братя още не бяха свикнали с норвежкия език, за да го разберат, затова и не обърнаха внимание на думите му. Върнаха се въкъщи и със смях заразправяха на Стюарт за срещата си с лопарите. Учителят поклати неодобрително глава и нищо не им каза.

На другия ден момчетата отидоха на морския бряг с пушките и въдиците си. Скитаха около час, но не откриха нищо интересно. Изведнъж видяха една лодка, привързана към голям камък.

– Хари, хайде да се повозим – предложи Харолд.

– Не бива. Джери! Какво ще стане, ако дойде стопанинът ѝ и не я намери тук?

– Няма да се бавим много с нея! Виж колко е тихо морето! Ще си се повозим край брега.

– Добре! Сядай!

Момчетата хвърлиха в лодката пушките, въдиците и чантите си, отвързаха я, тласнаха я навътре и скочиха в нея. Никой от тях не можеше да гребе. След няколко неумели загребвания с веслата палавниците се измориха и цялата прелест на разходката по море за тях изчезна.

– Знаеш ли какво, Хари, направихме много лошо, че взехме чужда лодка, без да попитаме някого. Не е ли по-добре да се върнем?

– И аз мисля същото, Джери, още повече че в лодката има различни неща: хляб, сирене, шише ракия, две овчи кожи и мрежи. Сигурно стопанинът се е готвил да ходи за риба.

– Хайде да се връщаме! – каза Харолд.

При тези думи той потопи веслото дълбоко във водата и толкова силно загреба, че то се пречупи на две – едната половина остана в ръцете му, а другата падна във водата и течението веднага я отнесе.

– Харолд, колко си невнимателен! – започна да му се кара Хари. –

Какво ще правим сега с едно гребло?

– Нищо! И с него ще се върнем!

Колкото и да се мъчеше Харолд да гребе, лодката не тръгваше към брега, а се въртеше на едно място и без малко да се обърне. В това време започна морският отлив и ги отнесе далече навътре.

– Отдалечаваме се от брега, Харолд! – завика Хари. – Гребци по-силно!

– Нали виждаш, че греба! Какво да правя, като проклетата лодка не слуша!

– Дай греблото на мене! Ти изобщо не умееш да гребеш!

Момчетата си размениха местата, но резултатът си остана същият: лодката продължаваше да се отдалечава от брега. След дълги безполезни усилия Хари остави греблото в лодката и отпусна ръце.

– Туй-то! Какво да правим сега, Хари?

– Отдалечаваме се много бавно. Може да ни забележи някой и да ни се притече на помощ.

– Слабо трябва да се надяваме на това. Скоро ще се стъмни, а ако отливът ни замъкне навътре в морето и излезе вятър, ще загинем.

Хари не отговори. Настъпи мълчание. А лодката се отдалечаваше все по-навътре и по-навътре. Започна да се стъмва.

– Какво ще си помисли сега за нас господин Стюарт – рече най-сетне Хари.

– А, бях забравил за него! – весело отговори Харолд. – Сигурно ще прати да ни потърсят.

– Да, но къде? Той не знае накъде сме тръгнали.

– Така е! Ако беше здрав, би тръгнал сам да ни дири.

– Точно това е лошото, че не е здрав.

Отново настъпи мълчание. Тъмнината се увеличи. Бреговете вече не се виждаха.

– Слушай, Хари – каза по-малкият брат, – гладен съм.

– И аз също, но нямаме нищо за ядене.

– А хлябът и сиренето? Стопанинът им и така ги е изгубил вече.

Харолд извади храната и момчетата се навечеряха, след което, за да се постопят, изпиха по няколко глътки ракия. Тя беше отвратителна, но толкова силна, че веднага ги замая. Почти несъзнателно си легнаха на дъното на лодката, позавиха се с овчите кожи и сладко заспаха.

Стюарт, който не ги дочака за следобедния чай, помисли, че са се забавили някъде на лов и ще се върнат за вечеря. Но часът за вечерята дойде и отмина, а момчетата не се появяваха. Учителят започна да се

безпокои и разпрати в различни посоки хора да търсят изгубените. Пратениците се връщаха един по един с печалните известия, че момчетата никъде ги няма.

Стюарт прекара нощта в страшно безпокойство. Постоянно се събуждаше, ослушваше се няма ли да се върне някой от възпитаниците му. Сутринта, щом се поразвидели, стана от леглото и макар че още не можеше да стъпва на болния си крак, реши сам да ги търси. Излезе, но като направи няколко крачки, кракът му се преви от слабост и той падна безчувствен почти до дома. Вдигнаха го и отново го сложиха в леглото.

Когато се свести, въпреки силните болки в изкълчения крак, Стюарт веднага се разпореди да изпратят опитни хора, добре познаващи околностите и морето, които да издирят изчезналите момчета, но никаква следа не се намери от тях. Едва привечер дойде един рибар и каза, че му е изчезнала лодката, с която се готвел да ходи за риба. По всяка вероятност момчетата са отишли с тази лодка в открито море и там са загинали, защото през нощта имаше буря.

Тази вест така потресе благородния и впечатлителен млад възпитател, че той сериозно се разболя и няколко дни лежа в безсъзнание.

Десета глава

ЗЛОПОЛУЧНАТА РАЗХОДКА

Слънцето беше вече доста високо, когато Хари и Харолд се пробудиха. Дълго време не можеха да се сетят къде са, но полека-лека небето и водата им припомниха всичко. Лодката леко се люлееше и се носеше към непознат бряг. В далечината блестеше сняг.

– Ами сега? – извика Харолд. – Къде сме, Хари?

– Не зная!

– Какво ще, правим?

– Лодката ни носи към брега. Като слезем, ще видим.

Момчетата слязоха на брега и изтеглиха лодката от водата, за да не я отнесат вълните. После я обърнаха, изкопаха под нея трап и така си направиха заслон от дъжда и вятъра.

– Сега имаме много по-добро жилище от оня „дворец“, в който, ако помниш, прекарахме една нощ. Тук смело можем да чакаме, докато ни намерят – каза Харолд.

– Ако, разбира се, са изпратили някой да ни търси.

– Сигурен съм! Мислиш ли, че господин Стюарт няма да ни потърси?

– О, не се и съмнявам, че той ще направи всичко, за да ни открие! Но ти забравяш, че никой не знае къде сме – по водата не остават следи.

– Ще ни намерят! Като видят, че лодката я няма, ще се сетят, че сме заминали с нея.

– Добре, дано да стане така.

– Ще видиш! Но, Хари, аз пак съм гладен и жаден.

– И на мене ми се ще да закуся. Дивеч тук има много, имаме си и пушки, но какво ще прием?

– Наистина, Хари, откъде ще вземем вода? В лодката има една бъчонка, но е празна.

Хари гледаше умислено снега, който не беше много далече, и лице-то му изведнъж просветна:

– Кажй „слава Богу!“, Харолд. Намерих вода!

– Къде?

– Ей там! – и Хари посочи снега.

– Че това е сняг!

– Но нима от него не може да се направи вода? Ще напълним

бъчонката със сняг и ще я сложим до огъня.

– А, разбрах! Да живее великият изобретател Хари Остин! – извика Харолд и хвърли шапката си нагоре.

– Не е време за подигравки! Вземан пушките, а аз бъчонката и тръгвай с мене, Снегът е на около километър, а дивечът е по-близо.

И те тръгнаха. Предполагаемият километър излезе повече от два. Това не ги обезпокои и те бодро крачеха напред.

След два часа се върнаха с два убити заека, две птици и пълна бъчонка със сняг.

– Ти приготви дивеча, Хари, а аз ще отида да начупя сухи клони. Това е по моята специалност – не напразно се упражнявах с покойния си кривокрак приятел да се катеря по дърветата.

Харолд отиде за клони и съчки, а Хари се залови да приготви за печене убитите зайци и птици. Скоро лумна голям огън и месото бързо се опече. Младите пътешественици унищожиха половин заек и една птица, останалото оставиха за обяд.

През деня се запознах с местността, в която ги довя съдбата. Вечерта ловиха риба. Хванаха няколко едри риби, две от тях изядоха, другите скриха за по-късно.

През нощта накладоха огън и си легнаха да спят под лодката, като се завиха с кожата. Не можаха да си от-спят – разбуди ги силен шум. Морето страшно бучеше, а откъм гората се носеше вой.

– Хари, какъв е този вой? – попита Харолд и неволно се притисна към брат си.

– Навярно са вълци! С какво ти е заредена пушката?

– Едната цев с куршум, а другата със сачми. Защо?

– Пушките ни винаги трябва да са готови, за всеки случай.

– Да не мислиш, че вълците ще дойдат тук?

– Кой знае? Във всеки случай повече не бива да спим.

– О, това е опасно, Хари!

– Кое точно?

– Ако дойдат вълците!

– Не вярвам да дойдат. Не чуваш ли каква буря е? То не смеят да се приближат даже до брега. Струва ми се, че вият от страх.

– Добре, че сме на брега, Хари! Ако бяхме в гората, сигурно щяха да ни разкъсат.

– Така е, Джери!

През тази нощ момчетата се увериха, че и на брега не е безопасно. Дъждът и бурята бяха толкова силни, че на разсъмване морето отвлече

лодката и те останаха под открито небе.

След това вятърът утихна, дъждът започна да намалява, при изгрев слънце стана тихо и небето се проясни. Измокрени до кости, нещастните пътешественици трепереха като при силна треска, завити с мокрите кожи в своята яма.

Когато небето се изчисти и се показаха първите лъчи на слънцето, Хари излезе от ямата, за да види какви загуби са претърпели от бурята. Налице се оказаха само пушките. Чантите с барута, куршумите и другите неща бяха изчезнали. Хари се намръщи и се върна при брат си, който лежеше неподвижно, явно спеше дълбоко.

„И той може да спи в такова положение! Това се казва щастлив характер!“ – помисли си Хари.

– Джери, ставай!

Брат му не се помръдна.

– Господи, какво му е? – уплашено извика Хари, като се наведе над брат си. – Да не би да го е убила гръмотевица? Джери, Джери – буташе го той. – Ставай де!

Най-после Харолд помръдна и отвори очи.

– Слава Богу! Помислих, че си умрял! Какво ти е?

– Сам не зная! – отговори Харолд. – Помня само, че когато лодката се свлече, нещо ме удари и аз загубих съзнание.

– Можеш ли да се изправиш?

– Струва ми се, че мога.

Харолд бързо стана на крака.

– Боли ли те някъде? – продължи по-големият брат.

– Малко ме боли главата. О, тук напипвам страшна цицина.

– Значи си ударен!

– Навярно! Но какво ще правим сега, Хари! Аз съм целият мокър и силно премръзнах.

– Хайде да накладем огън, да изсушим дрехите си, пък после ще видим...

Момчетата с огромни усилия успяха да разпалят мокрите съчки. Огънят все пак пламна. Когато стана достатъчно голям, те съблякоха мокрите си дрехи и започнаха да ги сушат. Макар и да прогоряха тук-там, все пак изсъхнаха. Като ги облякоха, братята отидоха на брега. От лодката нямаше никаква следа, но чантите с нещата си намериха.

– Сега по неволя трябва да отидем навътре в страна та. Опасно е да стоим тук. Още една такава буря и ще останем без нищо – каза Хари.

– А ако господин Стюарт дойде да ни търси именно тук? – възрази

Харолд.

– Ако дойде, ще продължи след нас и по-нататък.

– Но как ще познае накъде сме заминали?

– Много просто, по знаците, които ще оставим.

– А после?

– После навсякъде по пътя ще оставяме знаци, а също и на всяко място, където ще спрем.

– Ура, Хари! Ти просто си гений! Усещам, че с тебе ще се отървем от всички беди!

– Дай Боже, Джери! Вече трябва малко да хапнем и да тръгваме. Имаме ли още риба?

– Да, ако не е изчезнала по време на бурята.

– Не е възможно, Джери! Оставихме я в нашата яма.

Наистина намериха рибата цяла-целеничка. Опекоха я и бързо я излапаха. След това си събраха нещата и тръгнаха към гората. До ямата забиха един кол. На него изрязаха началните букви на имената си и пръст, сочещ посоката на заминаването им.

Преди да влязат в гората, пак оставиха знак.

– А какви знаци ще оставяме в гората? – попита Харолд. – Сред дърветата нашите колове трудно могат да бъдат забелязани.

– Тук по-често ще издълбаваме на видни места по стволите на дърветата кръстообразни знаци.

– Отлично, Хари! Нищо не може да ти се опре! Наистина се срамувам от невежеството си! Да се убия, не мога да измисля подобно нещо!

Хари се позасмя и мълчаливо продължи да върви, като от време навреме изрязваше знаци по дърветата. Така те вървяха до вечерта. Гората беше рядка, но както се виждаше, безкрайна. Преди залез слънце момчетата спряха и започнаха да търсят място за ношуване.

– На земята не можем спа – каза Хари.

– Защо?

– А вълците? Щом настъпи нощта и те ще ни нападнат от всички страни.

– Имаш право, Хари. Но къде тогава?

– Трябва да изберем едно удобно дърво и на него да прекараме нощта. Вълците не могат да се катерят по дърветата.

– Много добре! Така да направим! Хайде да търсим удобно дърво, а после ще вечеряме под него.

Дълго скитаха из гората, търсиха необходимото за целта дърво. Най-после откриха един дебел бор, на който решиха да ношуват. Под

него накладоха огън и започнаха да приготвят заека, който убиха пътьом.

– Знаеш ли какво, Джери? – каза Хари, когато двамата братя седнаха да вечерят.

– Какво?

– В гората има много зайци. Трябва да убием доста и от кожата им да си направим топли кожухчета с козината навън, както правят лапландците. В моята чанта има дебела игла и яки конци.

– Това е идея! Времето вече е доста студено, особено вечер.

Навечеряха се. Качиха си нещата на дървото и се настаниха за сън. Момчетата толкова бяха се изморили през деня, че въпреки неудобното положение между клоните, скоро заспаха. В съня си чуваха виенето на събраните около бора вълци. Хищниците се разпръснаха чак сутринта. Братята обаче дълго след това не се решаваха да слязат. Едва когато се убедиха, че наблизко няма нито един вълк, се спуснаха на земята.

Цял ден бяха зайци и до вечерта събраха толкова заешки кожи, че по сметките на Хари щяха да стигнат за две кожухчета. Но кожата бяха сурови. Трябваше най-напред да ги изсушат. Дълго се чудиха как да направят това. Хари за опит простря една над огъня, но козината ѝ изгоря, а самата тя така се нагърчи и изсъхна, че трябваше да я хвърлят.

След този несполучлив опит момчето се сети за друг начин за сушене на кожи. Сутринта, щом изгря слънцето, простря кожата на припек. Към вечерта поизсъхнаха. Същото направи и на следващия ден. Така кожата изсъхнаха добре, леко пукаха като тъпан. От тях умното момче уши две не много доизкусурени кожухчета. За цялата тази работа отидоха още два дни.

На шестия ден от пребиваването си около гостоприемното дърво – денем под него, а нощем в клоните му, двамата братя тръгнаха отново на път. Но преди това изрязаха в кората на бора знак, а под него – имената си.

Младите пътешественици вървяха доста бързо, като се надяваха до вечерта да излязат от гората, която вече им омръзна. Мислеха си, че зад нея ще попаднат на селище, макар че не знаеха заселени ли са тези места или не. Храна, т.е. печени зайци, имаха, много, само водата не им достигаше. Наистина наоколо имаше сняг колкото щеш, но те не носеха със себе си бъчонката, за да го превръщат във вода. След две обилни закуски ги замъчи силна жажда.

– Хари, страшно съм жаден – жално проговори по-малкият брат, като едвам местеше кратката си.

– Аз също, Джери! Потърпи малко, може да попаднем на поток.

– А ако появем малко сняг?

– Опасно е! Доста се загряхме от ходенето и можем да се простудим. Само си помисли какво ще стане с нас ако сега се разболеем!

Харолд замълча и продължиха пътя си. Слънцето започна да се спуска на запад, а гората ставаше все по-рядка. Най-после, като се изкачиха на една рътлина, видяха отсреща малък поток да се вие като сребърна лента между редките дървета.

– Хари, Хари, вода! Ура! – развика се възторжено Харолд.

Немирникът се завтече към потока и е пламнало лице се наведе над него.

– По-внимателно, Джери! Не пий наведнъж много – предупреди го по-големият брат.

Самият той извади от чантата си чаша и като гребеше с нея вода, започна да пие на бавни глътки. После почти насила отдръпна брат си от потока. Успокоиха се, седнаха заедно на рътлината и започнаха да обсъждат положението си.

– Трябва да прекараме тази нощ тук, Джери. По-добро място няма да намерим.

– И аз така мисля, Хари. Но вълците...

– Помислил съм и за това. През нощта ще накладем няколко огъня, които ще поддържаме до сутринта. Сега не е зима и вълците не са толкова прегладнели. На разсъмване сигурно ще тръгнат да си търсят друга храна. А сега ела да съберем дърва. Тук има достатъчно много.

Скоро накладоха четири грамадни огъня и се настаниха в средата между тях. Като поседяха, толкова се затоплиха, че дори съблякоха заешките си кожухчета. Навечеряха се, пийнаха си вода, излегнаха се и започнаха да разговарят за по-нататъшната си съдба.

В това време съвсем се стъмни. Виенето на вълците се усилваше все повече. Скоро огромна глутница от тези хищници заобиколи рътлината от всички страни и ако не бяха огньовете, нашите пътници щяха да загинат. Момчетата имаха вече опит от подобни преживявания и не се вцепениха от страх. Като видяха, че очите на брат му се премрежват, Хари каза:

– Поспи си, Джери! Аз ще стоя до среднощ, после ще те разбудя, за да дремна и аз.

Харолд не дочака втора покана. Сложи чантата под главата си, изтегна се на овчата кожа и веднага захърка. Мина доста време. На Хари страшно му се приспа, но се крепеше, защото съзнаваше много добре,

че ако заспи и той, смъртта и на двамата е сигурна. За да не заспи въпреки волята си, непрекъснато трупаше съчки ту на единия огън, ту на другия. След мъчително дългите шест часа не се стърпя и разбуди брат си.

– Какво става, пристигнахме ли вече, господин Стюарт? – попита Харолд, като си търкаше в просънница очите.

– Пристигнахме, пристигнахме! Ставай! – засмя се Хари.

– А, това си ти, Хари! – каза най-после Харолд, като отвори очи. – Пък на мене ми се стори... т.е. сънувах, че пътуваме с параход и ме буди господин Стюарт... А ти още ли будуваш, горкичкият? Лягай по-скоро.

– Да, Джери, повече не мога да стоя, ще си легна. Но, за Бога, пази се да не заспиш отново!

– Бъди спокоен! Наспах се чудесно и сега с удоволствие ще се занимавам с тези сиви приятели.

– Само не стреляй, моля ти се! Патроните ни са много малко.

– Не, не! Бъди спокоен! Ще се забавлявам с тях по друг начин.

На Хари много му се искаше да види как точно ще се „забавлява“ брат му с вълците, но толкова беше изнемошял, че още недоопрял главата си до чантата възглавница, заспа.

Харолд прегледа всички огънове, сложи им още дърва и започна да дразни вълците, чиито алчни очи светеха в тъмнината. Наричаше ги с най-различни обидни според него имена и им подхвърляше обгорели елхови шишарки. Така изминаха около два часа. Огньовете отслабнаха, дърва и съчки бяха останали малко, а утрото беше далече и вълците ставаха все по-нахални.

В четириъгълника на момчетата имаше няколко полуизсъхнали елхички. Харолд отсече всичките по-дебели клони и ги хвърли в огъня. Щом се разгоряха добре, момчето грабна една от главните и халоса право по муцуната най-дръзкия вълк. Той изскимтя, отскочи настрана, а след него и цялата глутница. Като направи няколко пъти така, момчето принуди вълците да ги оставят на мира и да се пръснат да търсят по-лека плячка.

Огньовете почти догаряха, когато на изток се показа една ярка ивица – предвестницата на настъпващия ден.

Единадесета глава В ПЛЕН НА ЛОПАРИТЕ

Слънцето беше вече високо, когато Хари се събуди. Усети миризма на печено, отвори очи и видя брат си наведен до огъня да пече месо.

– Джери, какво правиш там?

– Не виждаш ли, пека заек.

– Няколко дойдоха да пият вода на потока и аз убих единия.

– Браво! А защо не ме събуди досега?

– Защо ли? Ти така сладко спеше, че не исках да те безпокоя.

– Благодаря ти! А какво стана с вълците?

– Цели три часа ги милвах с разпалени главни и шишарки. Като че ли това не им хареса и те си отидоха.

– Ха, ха, ха!... Чудесно!

Щом месото се изпече, младите скитници си хапнаха до насита, напиха се добре с вода и продължиха пътя си, като не забравиха да оставят на рътлината съответния знак за своето пренощуване.

Целия ден вървяха. Спираха само за почивка и закуска. Въздухът ставаше по-суров и всички места, през които преминаха, бяха вече покрити със сняг. До вечерта нашите пътници така се измъчиха, че едва тътреха краката си.

– Не мога да вървя повече! – изстена Харолд и падна в снега.

– Но, Джери, тук не можем да пренощуваме!

– Истината пи казвам, нямам сили! И обувката ми са съвсем скъсани.

– Моите не са по-добри, Джери... Да повървим още малко, моля ти се! Може да намерим някое място да се скрием за през нощта.

С неимоверни усилия Харолд се изправи и заедно изминаха още стотина крачки. Изведнъж чуха звуци, приличащи на кучешки лай.

– Чуваш ли, Хари? – стресна се по-малкият брат.

– Чувам, Джери.

– Като че ли лае куче!

– Не, Джери, това сигурно са вълци.

– От кога вълците лаят?

– Казват, че някои от тях лаят.

– Погледни, там има и дим!

– Къде?... А, да! По-скоро да отидем там!

Харолд излезе прав. Скоро видяха колиба, от покрива на която излизаше гъст дим. Около нея се движеха хора и едно куче, което силно лаеше. Хората бяха много странни: всичките ниски на ръст, облечени в смешни дрехи с козината навън.

– Хари, това са лопари!

– Да, Джери, виждам. Те все пак са по-добри от вълците. Да се опитаме да намерим убежище при тях, макар и за една нощ.

В това време към тях се приближи млада жена лопарка и им каза нещо на своя език. Хари ѝ отговори, колкото можеше на норвежки, че не я разбира. Тогава тя също заговори на норвежки и ги покани в колибата. Скоро дойде и един мъж, избърбори нещо сърдито и показа с ръка на момчетата пътя.

– Този дивак не е особено любезен! – смънка Харолд, без да знае какво да прави.

Жената не послуша мъжа, хвана момчетата за ръцете и ги заведе в колибата. Лопарът тръгна подире им, викайки нещо с гръмовит глас. Жената покани гостите си да седнат на земята и сложи пред тях канче с еленово мляко и дървена копанка с месо. Мъжът удари гостоприемната стопанка и се опита да вземе храната, която тя сложи на момчетата. Харолд не издържа, скочи на крака и блъсна толкова силно нахалника, че той се изтърколи извън колибата. След това никой не обезпокои момчетата. Те се навечеряха и легнаха да спят.

През нощта до късно чуваха викове и ругатни. На разсъмване усетиха, че някой ги мушка в ребрата. Събудиха се и онемяха, като видяха пред себе си плоската физиономия на същия оня лопар, когото Харолд изплаши в града с пушката си. Той беше два пъти по-млад от предишния и се оказа негов син. Бащата взе едната пушка от ръцете на сина си и като се прицели в Харолд, злобно проговори на развален норвежки език:

– Ти иска убиеш Фин?... Фин не забравил това!... Ти и твой ще гладувай у Фин!

След тези думи разгневеният мъж гръмогласно извика. В колибата влетяха шест лопари, повалиха пленниците на земята, седнаха отгоре им и им завързаха ръцете и краката. После ги захвърлиха в ъгъла и като че ли съвсем забравиха за тях.

– Спукана ни е работата, Хари! – прошепна Харолд, свит в калното къоше заедно с брат си.

– Дори много по-зле, Джери! Най-лошото е, че искат, както се вижда, да ни уморят от глад. Предпочитам да бъда разкъсан от вълците,

отколкото да умра от глад при тези диваци!

Но очевидно диваците нямаха намерение да уморят братята от глад. Късно вечерта при тях дойде една бабичка и им донесе месо и мляко. Тъй като ръцете на момчетата бяха вързани, тя накъса месото на дребни парченца и със своите не твърде чисти ръце ги слагаше направо в устата им. След това ги напои с еленово мляко и мълчаливо си отиде. Те се опитаха да заприказват бабичката, но тя не издаде нито един звук. Освен това храната беше малко и само раздразни апетита им, така че дълго не можеха да заспят.

– Дали все такива порции ще ни дават? – каза Харолд.

– И на това кажи „благодаря“! Оня лопар искаше съвсем да ни умори от глад.

– По-добре е да умра от глад, отколкото само да си дразня стомаха.

Поприказваха още малко и като се повъртяха насам натам, заспаха.

Сутринта усетиха, че някой ги буди, и отвориха очи. Пред тях стоеше младата лопарка с дървен поднос, на който имаше дребно нарязано еленово месо. Момчетата се зарадваха, бързо излапаха месото и като благодариха, тихо попитаха все толкова малки ли ще бъдат порциите.

– Да, ще ви хранят само веднъж на ден. Искат да отслабнете, за да не можете да избягате. Той настояваше нищо да не ви се дава, но другите не се съгласиха.

– Кой е този „той“? – попита; Харолд.

– Чичо ми. Когато бил в града, вие сте го обидили с нещо. Освен това, ако помните, вчера го пребихте. За наказание искаше да ви остави да умрете от глад.

– А защо другите не са съгласни да ни уморят?

– Искат да ви накарат да работите.

– Че как ще работим с вързани ръце и крака?

– Когато поотслабнете, ще ви развържат. Не се бойте! Аз ще ви дам скришом по нещо за ядене.

– Благодарим! Но защо се отнасят и с тебе така лошо? Ти си толкова добра.

– Защото съм християнка.

– Нима другите не са?...

– Всички са езичници и силно мразят християните. По-кръстиха ме мисионерите и оттогава съплеменниците ми ме мразят. Вие се преструвайте, че не ме забелязвате. Ако ме бият, не се застъпвайте за мене, защото ще стане по-лошо и за вас, и за мене. Довиждане. Страх ме е да не ме завари някой тук.

Тя бързо излезе и момчетата заобсъждаха всичко, което чува от благодетелката си.

Изминаха няколко дни. Наистина ги хранеха само веднъж на ден, но добрата жена продължаваше скришом да им носи храна и мляко, така че голям глад и жажда не изпитваха. От постоянното седене обаче на едно място и от застоялия въздух в колибата те доста отслабнаха.

Една сутрин всички се надигнаха по-рано, отколкото друг път. Глъчка изпълни катуна: хората викаха, кучетата лаеха, изобщо ставаше нещо необичайно. Пленниците наостриха уши. Донесоха им да закусят, макар и твърде малко. После им развързаха краката. Завързаха Харолд с единия край на дълго въже, а Хари – с другия край на въжето и ги изведоха на чист въздух. Един от лопарите държеше въжето в средата и пленниците заприличаха па кучешки впряг.

– Превърнаха ни в кучета! – не се стърпя да изръмжи Харолд. – Тези дребни идиоти наистина си въобразяват, че сме кой знае колко силни... Всъщност, ако не са ми вързани ръцете, бих им дал да разберат...

– Стига, Джери! – прекъсна го Хари. – По-лошо ще стане! Припомни си думите на онази жена...

– Добре, добре! Рано или късно и в нашата къща петел ще пропее... Ще ги науча аз тогава!

Лопарите отведоха пленниците настрани и започнаха да развалят катуна. Мъжете отделяха чамовите пръти, от които бяха сглобени колибите. Жените прибираха съдовете, еленовите кожи и другите вещи на своето просто домакинство. Всичко натовариха на шейни, теглени от елени. Когато бяха изцяло готови за път, стопанинът се приближи до лопара, който държеше въжето с робите, и нещо му каза. Той кимна мълчаливо с глава, след което всички потеглиха.

Вървяха почти цял ден. На пленниците не дадоха нищо да ядат и да пият по пътя. Когато момчетата ги молеха със знаци поне за малко вода, лопарите се присмиваха и им се блещеха пред очите. Озлобеният Харолд се опита да отвърне на мъчителите си. Като спряха за почивка той така грозно им се изкриви, че те веднага го натупаха със сопите си.

Ето че стигнаха до предварително определеното място и започнаха да строят нов катун. Това им отне само няколко часа време. Жените подредиха покъщнината, приготвиха вечерята, нагостиха и пленниците.

На новото място лопарите започнаха да учат момчетата на работа. Караха ги да пасат елените им, да ги доят, да събират дърва за огън... Но както и преди, даваха им малко храна и ако не беше добрата лопарка, те съвсем щяха да изпосталеят.

Настъпи зимата. Всеки ден валеше сняг. Студовете се увеличиха и момчетата страшно мръзнаха нямаха нито сносни обувки, нито зимни дрехи.

Дванадесета глава ИЗДИРВАНЕТО

Сега да се върнем в Хамерфест... Най-после кракът на Стюарт оздравя дотолкова, че той можеше сам да тръгне да търси своите възпитаници. Винсент и Лонг се съгласиха да го придружат.

По време на боледуването си Стюарт успя да открие мястото, до което е доплувала лодката с неговите любимци. Затова първо тръгна на-там. Като стигна до кола с издълбания на него пръст, сочещ посоката, в която са продължили момчетата, Стюарт извика:

– Зная си го моя Хари! Умно момче е той!

След два дни Стюарт и спътниците му, следвайки оставените от момчетата знаци, стигнаха до рътлината, на която бяха пренощували братята, атакувани от вълците. Още след един ден се озоваха на мястото на катуна на лопарите, които заробиха момчетата. Повече не откриха никакви знаци и спътниците на Стюарт започнаха да го съветват да се върне. Младият учител се замисли. Какво да прави сега? Накъде да тръгне?

– Това е бил катун на лопари, а вашите възпитаници очевидно не са били тук – разсъждаваше Лонг.

Стюарт изведнъж се наведе и вдигна от земята късче хартия. Оказа се, че е сгъната страница от един английски молитвеник. Учителят си спомни, че Хари имаше джобен молитвеник, и с увереност каза:

– Момчетата са били тук! Ще тръгна по следите на лопарите. Убеден съм, че моите възпитаници са при тях.

– Как ще тръгнете по тези следи, когато много от тях са вече скрити под снега? – възрази Винсент.

– При това ще ни безпокоят и вълците, които от ден на ден ще срещаме все по-често. Право да си кажа, по-добре е да се върнем в Хамерфест. Прекарайте там зимата и тогава тръгнете да ги търсите. Ако вашите възпитаници са наистина при лопарите, много по-лесно ще ги намерите напролет! – добави Лонг.

– Не! – решително каза Стюарт. – Ще продължа.

– Тогава на добър път, господин Стюарт! Според мене това е безразсъдно и аз ще се върна.

– Аз също – промълви Винсент. – От сърце ви желая да намерите двамата братя, господин Стюарт, въпреки че не се надявам твърде на

това.

Групата се раздели. Лонг и Винсент се върнаха, а Стюарт, останал сам, дълбоко се замисли. Той беше доста добре екипиран: имаше си здрави топли дрехи, хубава английска двуцевка, ловджийски нож и два револвера.

„Нима по пътя – мислеше си той, – по който са преминали две почти беззащитни момчета, лошо облечени, не ще може да премине и един добре въоръжен възрастен мъж?... Да, но накъде да се тръгне?“

Дълго пресмята Стюарт и най-после реши, че лопарите сигурно са отишли на юг. Той имаше малък компас, който носеше на верижката на часовника си. С помощта на него цели два дни вървя в избраната посока, като ношуваше по дърветата. В края на третия ден силно се зарадва – отдалече видя колиба, от която излизаше дим.

„Дали това не са същите лопари?“ – помисли си, приближавайки към колибата. Учудването му обаче беше безкрайно, когато отвътре се чу силен глас, говорещ на английски. Стюарт побутна това, което служеше за врата, и влезе в колибата. Пред себе си видя висок човек, облечен във вълча кожа с козината навън. Той седеше на саморъчно направен стол, пореше един заек и сам си говореше. Странният вид на мъжа отначало смути Стюарт, но като видя лицето му, веднага позна стария Пинк и гръмко се засмя.

Американецът стреснато вдигна глава.

– А-а! Господин Стюарт! – весело извика той. – Как попаднахте тук? Къде са вашите възпитаници?

Стюарт накратко му разказа всичко.

– Чудна работа! – каза Пинк. – Но, мили мой, сега трудно ще ги откриете. Трябва да чакате до пролетта.

– Господин Пинк, не мога спокойно да чакам! Бог знае в какво положение са при тези варвари!

– Разбирам нетърпението ви, но какво да се прави, приятелю, трябва да се примирите с обстоятелствата. Вярвайте ми, сега вашето търсене нищо няма да помогне! Утре ще започнат снеговете, бурите... Няма да отидете далече и ще загинете, честна дума!

– Но какво да правя, господин Пинк?

– Казвам ви, изчакайте да мине зимата! Останете при мене. Двамата отлично ще прекараме. Ако вълците още не са изяли момчетата, те наистина са при лопарите. Тогава няма защо да се безпокоите. Тези варвари, макар и да не са особено гостоприемни, ще опазят вашите възпитаници, уверявам ви. Потърпете, друг изход няма! А напролет и аз ще ви

помогна. Да не се казвам Пинк, ако не дойда с вас заедно да търсим моите млади приятели!

Победен от доводите на американеца, Стюарт беше принуден да приеме предложението му.

– А вие как попаднахте тук? – попита той, като седна до Пинк.

– Доця ми се да опозная лапландската земя. Зимувал съм на много места по земното кълбо, но тук не бях идвал.

– Сам ли сте?

– Ами с кого? Разбира се, че съм сам. Всъщност тук имам доста приятели, но те ме наобикалят само нощем.

– Кои са? – с недоумение попита Стюарт.

– Вълците! – със смях отговори Пинк. – Тук ги има ужасно много и аз просто съм във възторг от техните концерти, които така неуморно изпълняват по цели нощи. Вокалните им способности са прекрасни.

– Колко са весели тези концерти, не се знае.

– Въпрос на вкус, кой каквото харесва – сви рамене американецът.

Наистина започна сняг и валя цяла нощ. Сутринта всичко наоколо беше покрито с дебела бяла пелена.

Колибата на Пинк беше най-обикновена, но твърде удобна и топла. Американецът имаше достатъчно запаси от гориво и храна, а вода си правеше от снега. На другия ден показа на госта своите примки и капани, които бе заложил за лов на дребни животни, и така пестеше барут и сачми. Във всяка примка се беше уловило по едно животинче: заек, катерица, червен или бял пор. Макар че имаше достатъчно зимнина, Пинк обясни, че не е зле да се намира повечко заешко месо – зимата можеше да продължи дълго. А що се отнася до катериците и поровете, месото им не може да се яде, но пък кожата им са много ценни, особено на поровете, и могат да се продадат в някой от най-близките градове на Норвегия.

Като гледаше и слушаше всичко това, Стюарт не можеше да се научи как е възможно човек да избере такъв начин на живот.

След няколко дни снегът започна да вали почти денонощно и да се трупа нависоко край колибата. Нощем около нея се събираха глутници вълци, които непрекъснато виеха. Чак на разсъмване прекратяваха „концерта“ си и си отиваха. Стюарт дълго време не можеше да свикне с техния сърцераздиращ вой. Особено първата нощ не мигна до сутринта. Като спря виенето, тогава се унесе в тежък сън. А Пинк не само че не се притесняваше от кошмарните звуци, но те като че ли му доставяха известно удоволствие и слушайки ги, сладко-сладко заспиваше. Стюарт естествено също привикна към тях и те вече не му пречеха на съня.

Всяка сутрин Пинк и младият учител изриваха с лопати снега пред вратата и прокаряваха пътечка. Постепенно колибата бе затрупана първо до средата, а после и до покрива. Отваряха вратата вече не за да ринат сняг, а да си вземат за приготвяне на вода. Вълците станаха по-смели и започнаха да се появяват дори през деня. Гладните зверове, подушили хора, упорито обикаляха край вратата. Излизането вече беше опасно. А снегът валеше ли, валеше. Скоро колибата съвсем се скри под него. Когато откряваха вратата, виждаха една снежна стена, зад която стърчаха сивите муцуни на кръвожадните вълци.

– И така, сега сме залостени като в затвор, чак до пролетта – каза Пинк.

– Така е!

– Вече е немислимо дори да излезете, приятелю, заради своите възпитаници – добави усмихнато американецът.

– Та аз повече и не мисля за това – въздъхна Стюарт.

– Много добре правите! Двамата тук славно ще си прекараме зимата, честна дума! А и за вас това ще е полезно. Когато се върнете в своята любопитна, влюбена в комфорта, разкошна Англия, ще има за какво да разказвате. А ако имате и дарбата да опишете преживяното, то вие ще станете знаменитост. Шега ли е да си прекарал зимата в снеговете на Лапландия! Ха-ха-ха!...

– Ще имаме ли тук достатъчно въздух? – затревожи се Стюарт.

– Колкото за нас, ще има, бъдете спокоен. Често ще затопляме нашия... комин, снегът над покрива ще се стопява и така ще разполагаме с отвор, през който димът и разваленият въздух ще излитат навън, а чистият въздух ще влиза при нас.

– Добре! А как ще вземаме сняг за вода. Вратата вече не може да се отваря, нали?

– Ще направим една дупка в стената на моя... палат и ще си гребем сняг като от склад. За това не се безпокойте, приятелю, всичко съм предвидил! А на снега трябва просто да благодарите. Той ще ни защитава не само от вълците, но и от студа.

И наистина, колкото и да се мъчиха вълците да изровят снега, не можаха да стигнат до колибата. Студът също почти не проникваше в нея. И тъй като имаха достатъчно храна, не усещаха глад и жажда, пребиваването на Стюарт в колибата на Пинк можеше да се нарече сносно. Той не можеше да се оплаче и от скука. Приказливият и весел американец с неподражаем хумор по цели дни му разказваше приключения от своите многобройни пътешествия.

Така изминаха няколко от зимните месеци.

Тринадесета глава НЕСПОЛУЧЛИВОТО БЯГСТВО

Приближаването на зимата даде храна за наблюдателността на Хари и Харолд. Те с любопитство гледаха как лопарите се приготвят за зимния студ.

Тъй като зиме елените не дават мляко, лопарите започнаха да събират мляко и да го замразяват за през зимата. Това е проста работа. Наливат млякото в плитки съдове и го оставят на студа. Така то се превръща в ледени питки, които подреждат като буци сирене. Това продължава, докато елените престанат да дават мляко.

Освен това лопарите залагаха различни примки и мрежи за животни и птици. С тях ловяха стотици вълци, порове, катерици, тетреви и яребици. От вълците и другите животни одираха кожата, а птиците замразяваха. Момчетата отначало не разбираха целта на тази работа, но скоро я научиха.

Веднъж, като се насъбра грамадно количество кожи и замръзнали птици, лопарите впрегнаха по чифт елени в няколко шейни, натоварени с гореспоменатите неща, и изчезнаха нанякъде за цяла седмица.

– Трябва да са отишли да продадат кожата и дивеча – предположи Хари.

– Сигурно – съгласи се брат му.

Предположението се потвърди изцяло, когато лопарите се върнаха. Те донесоха най-различни неща, които по-рано нямаха, а главно – ракия, на която всичките са страшни любители. Цяла седмица се търкаляха пияни и момчетата смело биха могли да избягат, ако знаеха накъде и ако бяха заедно.

Последните думи изискват малко обяснение. Лопарите знаеха, че дълго време ще бъдат пияни, затова още в навечерието на своето заминаване разделиха братята и те можеха да се виждат само отдалече. Дори ношуваха в отделни колиби и когато неволно се срещнеха и разменяха по няколко думи, лопарите пи биеха, отвеждайки ги на различни страни.

Една сутрин рано, докато Хари беше още в колибата и се готвеше да отиде да пасе елените, при него влезе тяхната покровителка – младата лопарка. Като се огледа наоколо, тя подаде на момчето сушено месо и му прошепна:

– Прощавай! Аз заминавам!

- За дълго ли?
 - За четири дни.
 - Къде?
 - В едно от близките шведски села.
 - Защо?
 - Да продавам дивеч.
 - Вземи ни със себе си!
 - Не мога! С мене ще дойде единият от братята ми.
 - Далече ли е от тук селото? На коя страна се пада?
- Чу се глас, който викаше лопарката, и тя излезе.

Хари целия ден не можеше да си намери място от вълнение. Така му се искаше да се избави най-после от омразния плен. Необходимо беше да поговори за това с брат си. Но как? Лопарите строго ги следяха, особено когато ги заподозряха, че са във връзка с покръстената лопарка. Не ги пускаха близо един до друг. Ракията се свърши и надзорът върху пленниците стана още по-строг.

Хари искаше да пише на брат си, но нямаше нито хартия, нито молив. Имаше само един джобен молитвеник. Откъсна лист от него и написа няколко думи с въглен, но лопарите забелязаха, накъсаха листа и като набиха добре момчето, оставиха го целия ден без храна.

Все пак Хари измисли ново средство за връзка с брат си. Започна да пише с една пръчка по снега думите: „Селото е близо, трябва да бягаме.“ На другия ден с радост забеляза седем думи, написани също на снега: „Ще те чакам всяка нощ в долината.“ Лопарите мислеха, че нито един от пленниците няма да се реши да побегне нощем от страх да не го разкъсат вълците, затова надзорът нощно време беше по-слаб. А Хари, като прочете отговора на брат си, реши да побегне още следващата нощ. Щом заспаха всички, тихичко се измъкна и търти да бяга към долината, която се намираще на половин километър от колибата му. Пътюм уби няколко вълка с пушката си и като светкавица се промъкна покрай изумените от тази дързост хищници. Но те скоро се свестиха и се спуснаха подир момчето. За щастие, то се беше вече отдалечило и когато почти го настигнаха, успя да влезе в колибата, в която спеше брат му с няколко лопари и кучета вълкодави.

Хари пристъпи възможно най-тихо. В средата гореше огън. Около него спяха няколко души, завити през-глава с кожи, и десетина кучета. При светлината на огъня Хари откри брат си – той лежеше малко встрани. Когато започна да се промъква към Харолд, едното от кучетата вдигна глава и изръмжа. Хари се спря и затаи дъх. Кучето се успокои, а

момчето стигна пълзешком до брат си. Видя го, че не спи, и му прошепна:

– Пълзи подире ми, но за Бога, тихо!

Двамата предпазливо запълзяха един след друг, като всяка минута спираха и се заслушаха. Като стигнаха до задната част на колибата, където можеха да си поговорят, Харолд попита:

– За какво село ми писа?

– За едно шведско село на два дена път от тук на запад. Трябва непременно да отидем там.

Хари разказа на брат си за срещата с лопарката, която отиде в това село да продава дивеч.

– По-скоро да вървим тогава! – каза нетърпеливо Харолд.

– Сега ли? През нощта? – възрази Хари. – Ти като че ли си обезумял! Докато направим две крачки и вълците ще ни разкъсат. Аз едва се спасих от тях, докато дойда тук.

– Е, как тогава? Денем не можем да избягаме незабелязано.

– Разбирам добре, но повтарям, че да тръгнем още сега е също невъзможно. Ще се опитаме да избягаме, преди да съмне, когато наближи лопарите да стават. По това време вълците ще се разпръснат да търсят храна и пътят ще бъде свободен. Разбра ли? А сега стой мирно и гледай да не заспиш!

Така и направиха. На разсъмване внимателно се измъкнаха от колибата и се огледаха наоколо. Вълците си бяха отишли. Тогава се втурнаха да бягат. След един час бяха вече в боровата гора. Тук те спряха да си починат и да обмислят по-нататъшните си действия. Но първо се прегърнаха и радостно се поздравиха със свободата си.

– Отдавна не сме били на свобода, Хари! – извика Харолд, като дълбоко пое с гърдите си чистия и хладен въздух.

– Да, Джери, и трябва да се мъчим да не я изгубим отново.

– Сега вече не могат ни я отне!

– Кой знае!... Не ми се вярва твърде... Още сме така близо до лопарите.

– Да вървим тогава по-нататък!

– Да, трябва да вървим! Ти взе ли нещо за ядене?

– В джобовете си имам малко месо и две питки хляб.

– И аз имам същото. Да вървим ... Почакай!... Не чуваш ли нещо?

– Не! Всъщност... Да, чувам някакъв шум. Какво ли е това?

– Виж, Джери, виж! – прошепна по-големият брат, сочейки група дървета, иззад която излизаше огромен червеникавокафяв звяр.

– Мечка! – каза уплашено по-малкият.

– Сега те са гладни. По-скоро да се покачим на дървото, Джери, докато не ни е видяла!

Изкатериха се бързо на най-близкото дърво и затаиха дъх. Скоро дойде и мечката. Подуши малко въздуха, легна точно под дървото, на което бяха момчетата, разсумтя се и започна да смуче лапата си.

– Какво нещастие! – прошепна Харолд. – Този огромен урод като че ли за дълго легна тук.

– Да, работата върви на зле. А най-лошото с, че и лопарите могат да се домъкнат. Ако не се махнем скоро от това място, пак ще ни уловят.

– Как ще познаят, че сме тръгнали точно в тази посока?

– Първо – по следите ни, и второ – ще се досетят, че сме тръгнали към селото.

Момчетата стояха повече от час на дървото. По едно време се чува гласове и кучешки лай. Погледнаха през клоните и видяха няколко лопара. Двама бяха въоръжени с техните пушки, а другите със сопи и дървени копия. Придружаваха ги десетина грамадни кучета. Лопарите нападнаха най-напред мечката и сравнително бързо успяха да я убият. После завикаха на момчетата да слезат.

Нещастниците видяха, че друго спасение няма, и със свити сърца се спуснаха на земята. Веднага ги вързаха, като предварително им удариха по няколко сопи. После лопарите направиха носилка, натовариха на нея убитата мечка и тръгнаха назад, като тържествено водеха вързаните пленници.

Тъжно вървяха момчетата, много за малко се радваха на свободата си. Очите на Харолд бяха пълни със сълзи. Дори по-гърпеливият и сдържан Хари вървеше с ниско наведена глава и дълбоко умислен.

Като стигнаха в катуна, веднага ги разделиха в различни колиби и дълго време ги държаха затворени, без да ги пускат навън.

Зимата беше вече към края си и пленниците смятаха, че скоро ще ги пратят да пасат елените, но лопарите не ги пускаха от страх да не побягнат отново. Момчетата работеха сега само в и около колибите и винаги бяха пред очите на мъчителите си. Ако на лопарите се наложеше да отидат някъде, водеха със себе си и пленниците, вързани с едно въже. Като пристигнеха на определеното място, забиваха в земята един кол, привързваха с него момчетата и оставяха при тях едно куче.

Така измина зимата. Вече се усещаше приближаването на пролетта. Лопарите явно започваха да мислят за преселване на север.

Веднъж старият лопар, главният враг на братята, се върна отнякъде

след дълго отсъствие. Той каза, че недалече от катуна видял жилище на някакви ингленхомени (така лопарите наричат чужденците). Добави, че по-скоро трябва да се преселят на друго място, докато ингленхомените не са угодили, че тук има пленници.

Момчетата, особено Хари, вече добре разбираха лопарския език, макар да се преструваха, че не знаят нито дума. Затова лопарите не се пазеха да говорят пред тях за всичко.

Хари, който случайно присъстваше при разказа на стареца за жилището на англичаните, отлично разбра думите му и сърцето му ускорено заби от някаква неясна надежда. Той намери начин да съобщи това на брат си, който също се зарадва от приятната новина.

Лопарите наистина започнаха да се приготвят за преселване. Чакаха само да се освободи пътят от дълбокия сняг. Неочаквано се случи нещо, наглед незначително, което изплаши цялата лопарска орда. Една сутрин старият лопар се сети за своята племенница християнка, която бе изчезнала някъде. Търсиха я навсякъде, но не я намериха. Тя като че ли беше потънала в земята. Хиляди предположения правиха лопарите, но никой не налучка истината и всички решиха, че тя е загинала. Това силно ги обезпокои.

За да обясним изчезването на младата лопарка, трябва още веднъж да надникнем в колибата на Пинк.

Четиринадесета глава ОСВОБОЖДАВАНЕ

Когато свършиха студовете, Стюарт и Пинк отвориха вратата на колибата и разчистиха снега. Слънцето започна да свети по-ясно, дните станаха много по-дълги, вълците не бяха вече така кръвожадни и двамата мъже се заприготвиха за път да търсят момчетата.

Една вечер седяха до огнището и си варяха гозба. На следващия ден смятаха да тръгнат и докато чакаха да стане яденето, заобсъждаха предстоящото си пътешествие.

– Вижте, идва един лопар! – извика Пинк, като погледна през дупката, заместваща прозорец. – Много добре, ще го попитаме... А! Това като че ли е жена. Стюарт, погледни!

Но Стюарт беше вече изскочил навън и тичаше срещу приближаващата се жена. Като го видя, лопарката започна бързо да говори нещо на своя си език, но усетила, че не я разбира, обърна на норвежки.

– Ти англичанин ли си, господине? – попита тя.

– Да.

– Значи това си ти! Слава Богу!

– Защо? Какво има? – недоумяваше Стюарт.

– Ох, господине... изморих се... цял ден вървах... нищо не съм яла – продължаваше лопарката, като едва се държеше на краката си.

– Тогава ела по-скоро тук, почини си и се нахрани – въведе я младежът в колибата.

Додоха ѝ да яде. Лопарката лакомо опустоши гозбата и като се нахрани, каза:

– Дойдох да ви помоля да вземете от нас двама англичани. Те живеят при нас вече цяла зима и сами не могат да си отидат, защото не ги пускат.

– Как се казват? – бързо попита Стюарт.

– Не мога да ви кажа... у нас няма такива имена.

– Млади ли са?

– Съвсем млади. Чакай... спомних си името на единия, викат му Хари, а другият е негов брат.

– Те са! Слава тебе, Господи! А как попаднаха при вас?

– Дойдоха сами, преди да настъпи зимата, и ние ги приехме. Сега те искат да си отидат, но чичо не ги пуска.

– Защо не ги пуска?

– Единият от тях закачил нещо чичо, когато бил в града. Сега си отмъщава: кара ги много да работят, храни ги лошо и често ги бие.

Стюарт трепна. Някакви си лопари да бият неговите възпитаници! А той замества баща им! Добре държи на думата си, дадена на полковника да пази синовете му!... Да кажем, че не е виновен за тяхното своеволно заминаване и за всичко след това. И все пак имаше някаква вина, защото даваше твърде много свобода на момчетата, познавайки своенравния им характер.

Тези мисли минаха през главата на Стюарт, като слушаше разказа на лопарката. Кръвта закипя в жилите му, не се стърпя и извика:

– Ах! Проклетници! Скъпо ще ми платят за това, само веднъж да освободя момчетата!

– Да, трябва да им се даде да разберат, тези диваци! – каза Пинк, който също се възмути от съобщението на лопарката.

Тя, макар и да не разбра думите им, казани на английски, по тона на гласовете позна, че са силно разгневени на нейните съотечественици, затова сложи ръце на гърдите си и рече умолително:

– Само не убивайте чичо ми, за Бога!... Христос е заповядал да не убиваме никого.

– Какво говориш? – извика учудено Стюарт. – Нима си християнка?

– О, да! Покръстиха ме добрите мисионери.

– Добре! Обещавам да не сторя нищо лошо на твоя чичо, ако ми предаде пленниците доброволно.

– Ще ги даде, ще ги даде! Той ще се уплаши и ще ги даде. Но не убивай и другите...

– Добре, добре! Кълна ти се, че никому зло няма да сторя – каза Стюарт, умиротворен от умолителния тон и дълбоко християнските чувства на тази дива лопарка.

Без да я разпитва повече, разбра, че тя е помагала на неговите възпитаници и колкото е можела, облекчавала е тяхната участ, да не говорим за подвига и да се реши да съобщи за момчетата. Затова Стюарт се врече да не прави никакво зло на лопарите.

– Напразно ѝ обещахте, приятелю, да не закачате роднините ѝ, трябва да се научат тези проклетници – с недоволство каза Пинк на английски.

– Не, Пинк, не е напразно. Трябва да ѝ се покаже, че и ние не току-така се наричаме християни.

– Както искате... Това е ваша работа. Аз много бих се зарадвал, ако

ги поотупахме малко. Да знаете откога не съм се боксирал.

– Е, утре ще отидем да отървем момчетата и по пътя може да срещнем някой разбойник, тогава ще се побоксираме с него – утеши го Стюарт.

– Какви разбойници има тук? Тук не е като в нашата американска пустош... Там е пълно с индианци.

– Ако не друго, поне някой звяр може да срещнем...

– Да, но това сигурно ще бъде вълк или някоя изпостеляла мечка, за които не си струва и ръката си да вдигнеш. Друго нещо е в Индия например, ... Но какво да ви разправам. Вие никога не сте ходили на лов за диви зверове и за вас е непонятна прелестта на самотната борба с един тигър или лъв.

При тези спомени Пинк дори облиза устни и като махна с ръка, замълча. Събеседникът му сви рамене и отново се обърна към лопарката:

– Далече ли е от тук до катуна ви?

– Трябва да се върви цял ден.

– Много ли сте?

– Четирима възрастни мъже, шест млади и четири жени.

– Охо! А ние сме само двама! – извика Пинк на норвежки. – Значи без бой все пак няма да мине! Те едва ли ще ни дадат доброволно пленниците – весело добави той, като триеше ръце и се изправи в целия си гигантски ръст.

– Не, не, господине! Щом ви видят вас, веднага ще се разбягат! – уплашено извика лопарката, като гледаше със страх атлетичната фигура на американеца.

– А-а! – разочарова се Пинк. – Значи те не са от храбрите, твоите саами, така ли?

– Ние не сме саами, а фини! – обидено възрази лопарката.

– Все едно, едни и същи нищожества! – изплю се Пинк ядосано, а след кратко мълчание добави на английски: – Жената е много изморена. Сложете я да легне да спи, а като заспи, ще ви кажа нещо, което ей сега ми хрумна.

Изморената лопарка не даде повод повече да я разпитват, едва успя да легне върху постланата на земята вълча кожа и веднага заспа дълбоко.

– Сега и с топ не можеш я разбуди! – засмя се Пинк. – Знаете ли какво, тъй като не сте съгласен да натупахме хубаво тези варвари, то, надявам се, няма да ми откажете удоволствието да ги изплашим, без да им направим нищо лошо. Съгласен ли сте?

– Съгласен съм, но как?

– Имам цяла кожа от една много голяма мечка, която хванах през есента, преди вашето идване. Утре ще я вземем със себе си. Като наближим лопарите, аз ще навлека кожата, ще се престоря на мечка и ще ги уплаша. Става ли?

Стюарт от сърце се разсмя, като си представи грамадната фигура на американеца, маскирана като мечка, и уплахата на лопарите.

– Съгласен съм. А ако стрелят по вас?

– Кой? Тези лопари ли? Те от две крачки купа сено не могат да улучат! – презрително каза Пинк и започна да търси мечата кожа.

Скоро кожата беше намерена. Пинк я премери. Тя като че ли беше направена точно за него. Трябваше само да пробият две дупки за очите и да направят някои приспособления. Тази работа им отне няколко часа. Пинк отново премери кожата и остана доволен. След това двамата приятели легнаха да спят.

На разсъмване Стюарт и лопарката се събудиха от свирепо ръмжене вътре в колибата. Стюарт пръв отвори очи и се разсмя, като видя престорилия се на мечка Пинк, който се въртеше из колибата и страшно ръмжеше. Бедната лопарка обаче едва успя да погледне „звяра“ и изскочи уплашена навън, като силно викаше:

– Мечка! Мечка!

Стюарт с труд успя да я настигне и успокои. Обясни ѝ, че Пинк е маскиран, и тя се реши да се върне, но все пак със страх поглеждаше мнимата мечка. Пригответе закуската. Като се нахраниха добре, Пинк и Стюарт заключиха колибата, в която оставаха нещата на американеца, и водени от лопарката, тръгнаха.

По пътя пренощуваха в една гора. Нощите бяха станали толкова къси, че като дремнаха само няколко часа на дърветата, започна да се разделява и те отново потеглиха напред.

Скоро стигнаха малка гора, зад която се виждаше стадо елени, собствено, по думите на лопарката, на нейното семейство. Спряха се и Пинк започна да облича мечата кожа.

– Вие почакайте малко тук, а аз ще отида да огледам мястото – каза Пинк, като се маскира, и тръгна към стадото.

– Ако ви се случи нещо, повикайте ме – извика подире му Стюарт.

При стадото беше Хари с двама лопари и няколко кучета. Като видяха грамадната мечка да се подпира на една дълга пушка, лопарите с викове от недоумение и страх захвърлиха сопите си и трътиха да бягат към катуна. След тях с лай и ръмжене се спуснаха и кучетата. Хари

остана сам, заобиколен от треперещите елени, и не знаеше какво да прави. Гордостта не му позволяваше да бяга, а да се защитава не можеше, защото нямаше никакво оръжие освен една проста сопа. Но мечката тутакси го извади от затрудненото положение.

– Ей, Хари! – извика тя на чист английски език.

Учуденият Хари се заозърта. Той отдавна не беше чувал английски освен от брат си, с когото вече няколко дни не се бяха виждали, и много се зарадва, като чу родна реч, но не можеше да открие кой го вика.

– Защо не ми отговаряте, дявол да ви вземе – продължи весело мечката, като се приближи до момчето и му подаде лапа.

Хари се дръпна уплашено и с недоумение гледаше чудноватия звяр, който говореше като човек, и то на английски.

– Ха-ха-ха! – разкикоти се мечката. – Не ме ли познавате?

– Да, аз... – смутено замънка момчето.

– Не помните ли Цезар Пинк? – продължи мечката.

– О, помня го много добре!

– Та той е пред вас!

Тогава „мечката“ разказа всичко на зарадваното момче и добави:

– Сега отидете в гората. Там ви чакат господин Стюарт и познатата ви лопарка, благодарение на която сме тук. Почакайте ме там, а аз ще отида да взема и брат ви. Къде точно е той?

– Не зная! От няколко дни не съм го виждал.

– Ще го намеря! Довиждане!

В това време група лопари, силно учудени, от четири мили разстояние наблюдаваха разговора между своя пленник и страшния звяр. Щом видяха, че мечката тръгва към тях, с писък, ужасени се втурнаха да бягат накъдето им видят очите. Захвърлиха цялото си въоръжение, дори и пушките, отнети от братята. Като ръмжеше свирепо и размахваше дългата си пушка заедно с взетите от пътя пушки на момчетата, мечката бързо крачеше подир уплашените лопари, които тичаха като попарени. Те всичките бяха със ски и Пинк разбра, че няма да може да ги настигне, но нямаше и нужда – лопарите бяха достатъчно изплашени. Той тръгна по-бавно, запъти се към една от колибите и влезе в нея. Там намери Харолд вързан, сигурно за наказание, да седи печално в ъгъла.

Повтори се почти същата сцена като с Хари, само с тази разлика, че Харолд, като разбра с кого си има работа, се хвърли на шията на мнимата мечка и силно я разцелува.

Скоро всички приятели се събраха и весело тръгнаха към колибата на Пинк, в която пристигнаха на другия ден сутринта без особени

приключения.

Петнадесета глава ЗАВРЪЩАНЕ У ДОМА

След няколко дни цялата компания се приготви да напусне Лапландия. Взеха със себе си и лопарката, която не пожела да се върне в катуна.

Стигнаха благополучно в Хамерфест. За нашите пътници беше голям празник да се измият и облекат чисти дрехи. Само лопарката, когато я накараха да направи същото, намери това за излишно и едва не се разплака за своите кални и мирисливи парцали.

Стюарт и възпитаниците му престояха в Хамерфест два дни, които използваша за почивка и да пооправят външния си вид. Срокът за завръщането им в Англия отдавна беше изтекъл и те се притесняваха за полковника, който сигурно вече се тревожеше за своите синове.

Като се разделиха с Пинк, решил да остане още известно време в Норвегия, и като го накараха да обещае, че ще им гостува, нашите пътешественици най-после се отправиха към Англия заедно с лопарката, облечена в приличен костюм. Няма нужда да описваме обратния им път – той беше без особени приключения. В Християния се качиха на парахода за Англия и след една седмица бяха в Лондон, а от там с влака направило към имението на полковник Остин, което се намираще на няколко часа път от столицата.

Полковникът се беше върнал преди един месец и всеки ден очакваше с нетърпение завръщането на синовете си и техния възпитател.

Една чудесна сутрин Остин седеше с цигара в уста на балкона на къщата и разглеждаше вестник „Таймс“. Изведнъж чу шум от файтон. Погледна през парапета и видя трима високи младежи да слизат от един файтон. Бяха облечени еднакво, но единият изглеждаше по-голям на години и беше с малка, добре оформена брада, а другите двама бяха съвсем млади.

По-младите, като скочиха от файтона, бързо отвориха вратата, преди това да направят слугите и почтително поканиха младежа с брадата пръв да тръгне по стълбите. Той се усмихна ласкаво и им благодари, пръгаво се заизкачва нагоре, следван от своите спътници.

Полковникът остана смаян. Нима това са неговите груби, недомялани синове?! Преди да се опомни, синовете му бяха при него.

Остин стана, протегна две ръце към младия човек с брадата и

развълнувано каза:

– Стюарт, това вие ли сте?!

– Аз съм! Добър ден! – весело отговори Стюарт.

– Добър ден, добър ден, скъпи приятелю! – поздрави възрастният човек. – А тези... нима това са Хари и Харолд? – попита той, като гледаше учудено от главата до петите младежите, застанали скромно зад своя възпитател.

– Ние сме, скъпи татко! Позволи ни да те прегърнем – каза Хари, приближавайки баща си.

Полковникът разтвори ръце, момчетата се хвърлиха и се забравиха в прегръдката на баща си.

Следобеда Остин и Стюарт останаха сами на балкона.

– Не мога да разбера, скъпи Стюарт – каза полковникът, – с каква магия успяхте да промените така моите синове?

– Още преди заминаването ви казах, господин полковник, че от тях може да излезе това, което искате. И ето, виждате, че думите ми се оправдаха.

– Благодаря, благодаря, скъпи приятелю! Никога няма да забравя огромната услуга, която ми направихте! – говореше с развълнуван глас щастливият баща, като здраво стискаше ръката на събеседника си.

След вечеря момчетата разказаха на баща си своите приключения, без да скрият нито едно свое прегрешение.

Разговорът продължи до късно след полунощ. Чак на разсъмване се разотидоха по стайте си.

Тук моят разказ свършва, драги читатели. Остава ми само да добавя, че Хари и Харолд след една година бяха приети за студенти в Оксфордския университет. Стюарт стана управител на имотите на полковника, като продължи да бъде добър приятел на Остин и неговите синове, а лопарката приеха на работа в имението. Тя се навърташе главно около добитъка и за кратко време толкова се промени, че никой не би могъл да познае, че тази пълничка, спретнато облечена млада жена до неотдавна е била кална, дива лапландка. Цезар Пинк посещаваше от време на време семейството на полковника и караше всички до отмяляване да се смеят, като им разказваше своите многобройни приключения.

КРАЙ

© Г. Холевич, превод от английски

© Д. Дабков, превод от английски

Thomas Maune Reid

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:

Майн Рид

СЕВЕРНИТЕ МОМЧЕТА

Редактор Иван Тренев

Илюстрация на корицата Емилиян Станев

Гравюри към текста Ф. Шнехт, Бунгарц, Г. Волтере

Художник редактор Лили Басарева

Коректори Янка Енчева и Людмила Антонова

Отпечата се през 1992 година. Полиграф ООД Перник

ISBN 954-06-0007-3

„Тренев & Тренев“ ООД, София

С/о Jusautor, Sofia, 1992

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3606>]